Ptujski tednik

Štev. 19. Ptuj, 11. maja 1956 Letnik IX.

Glasilo SZDL ptujskega okraja — Uprava in uredništvo Ptuj, Lackova ulica 8 — Telefon 156, NB Ptuj štev. 643-T-206 — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Janez Petrovič — Rokopisov ne vračamo — Tiska Mariborska tiskarna — Cena 10 din — Letna naročnina 500 din, polletna 250 dinarjev

Družbeni plan okraja Ptuj za l. 1956

Dne 28. aprila je okrajni odbor SZDL razpravljal o osnovnih značilnostih predloga letošnjega družbenega plana za okraj Ptuj. Odboru je poročal predsednik OLO tov. Tramšek Jože.

Zaradi izrednega pomena, ki ga ima letošnji zvezni družbeni plan, s katerim morajo biti vsklajeni vsi republiški, okrajni in občinski plani, za nadaljnji razvoj celotnega jugoslovanskega gospodarstva, objavljamo v izvlečku glavne misli iz referata tov. Tramška.

Stabilizacija gospodarstva je glavni smoter

Poglavitni smoter jugoslovanske gospodarske politike v letu 1956 je stabilizacija gospodarstva, dvig delovne storilnosti ter postopno in skladno dviganje življenjske ravni vsega delovnega ljudstva, zato je povsem razumljivo, da morajo tudi družbeni plani našega okraja in občin, katere jih letos prvič sprejemajo, z vso ddoslednostjo podpreti ta stremljenja.

Vrednost družbenega proizvoda bo presegla pet milijard

V primerjavi z lanskim letom se bo družbeni proizvod v našem okraju povečal za pet odstotkov in bo s tem dosegel pet milijard trideset milijonov dinarjev. Torej bo naš družbeni proizvod predstavljal le 2,5% družbenega proizvoda Slovenije. Vzrok tako slabega razmerja je v relativno nizki razvitosti proizvajalnih sil v našem okraju, ki izvira iz strukture gospodarstva, v katerem je še vedno v pretežni meri zastopano kmetijstvo, čeprav ima tudi pri nas glavni delež pri ustvarjanju dohodka industrija, kar prav dobro razvidimo iz udeležbe posameznih občin: Borl 3,19%, Cirkovce 2,82%, Desternik 3,12%, Gorišnica 3,58 odst., Juršinci 3,99%, Lešje 13,44 odst., Ormož 10,48%, Ptuj 53,8%, Videm 4,23% in Središče 2,35%.

Družbeni proizvod bo najbolj povečala industrija

Od vseh gospodarskih panog bo družbeni proizvod najbolj povečala industrija, in sicer za 7%. To povečanje bi bilo še večje, če ne bi bilo v tovarni aluminija v Kidričevem v prvem četrtletju takega zastoja zaradi izrednega položaja pri preskrbi z električno energijo.

Industrija bo povečala predvsem proizvodnjo blaga za široko potrošnjo, ker ima, razen proizvodnje aluminija, skoro v celoti tudi tak značaj. Najbolj se bo povečala proizvodnja premoga, in sicer za 84%, ter bo dala široki potrošnji okrog 850 vagonov premoga. Proizvodnja zidne opeke in strešnikov se bo povečala za 13%, tekstilnega blaga in konfekcije za 4%, pri čemer pa bo proizvodnja volnenih tkanin ostala v glavnem na ravni lanskega leta, ker je odvisna od uvoza surovin. Pri lanskoletni proizvodnji bo ostala tudi lesno predelovalna industrija, to pa zaradi kontingentiranega poseka lesa. Živilska proizvodnja bo znatno tudi dvignila predelavo mleka. Na novo se vključita v proizvodnjo »Industrija kovinskih izdelkov« v Ptuju in Ptujska tiskarna.

Industrijske kapacitete ne bodo v celoti izkoriščene

Kljub takemu povečanju proizvodnje pa bodo industrijske kapacitete v tem letu izkoriščene le 82-odstotno, iz česar sledi, da bo naša industrija v prihodnjih letih, ko se bo izboljšala preskrba s surovinami in električno energijo, predvsem pa ko bodo izvršene potrebne rekonstrukcije, kot taka prispevala mnogo več k okrajnemu družbenemu proizvodu. Potrebne preureditve bodo podjetja lahko izvršila z lastnimi sredstvi, saj bodo znašala amortizacijska sredstva in skladi za samostojno razpolaganje v letošnjem letu okoli 913 milijonov dinarjev. Tu seveda ne gre samo za finančna sredstva, temveč za vrsto ukrepov, ki bodo vplivali na dvig delovne storilnosti. Že v preteklem letu je novi plačilni sistem nagrajevanja po učinku pokazal tudi znatne prednosti. Tako je bilo na primer v »Tekstilni tovarni« Ptuj leta 1954 na eno delovno uro izdelanih povprečno 11,89 kv. metra bombažnih tkanin, v letu 1955 pa 12,62 kv. metra, ali 5, 34% več. Če upoštevamo še to, da je bila povprečna gostota tkanin v letu 1955 za okrog 12,5% večja, se je dejansko povprečje izdelanih tkanin na eno delovno uro dvignilo za 18,53%. Na tem področju bodo morala industrijska podjetja še mnogo storiti, saj so imela v februarju letošnjega leta le 11,2% normiranih del. Tudi uvedba premiranja še vedno stoji na mrtvi točki, čemur je vzrok v prvi vrsti pomanjkljiva organizacija dela in slaba evidenca.

Družbeni proizvod v kmetijstvu bo ostal v letošnjem letu v glavnem na isti višini kot lani, pač pa se bo sorazmerno s skupnim družbenim proizvodom delež iz kmetijstva zmanjšal od lanskoletnega 32,5% na 30% (zaradi porasta v industriji).

O problematiki kmetijske proizvodnje je okrajni odbor SZDL že obširno razpravljal na eni izmed svojih zadnjih sej in je naš list v celoti objavil referat predsednika tovariša Voljča, zato ob tej priložnosti izpuščamo tisti del poročila, ki je v zvezi s kmetijstvom. Potrebno pa je omeniti, da z letošnjim družbenim planom odpadejo ugodnosti pri plačevanju zemljarine tudi za tista kmetijska gospodarstva socialističnega sektorja, ki jim je bilo v lanskem letu priznano poskusno obratovanje.

Kmetijska gospodarstva bodo morala opustiti kmečki način reševanja proizvodnih nalog

Z ozirom na vlogo, ki jo morajo imeti ta gospodarstva v našem kmetijstvu in v zvezi s težkimi finančnimi obveznostmi do družbe — kmetijska gospodarstva bodo morala v letošnjem letu odvesti družbi 65 odstotkov čistega katastrskega dohodka (vključno s prispevkom za socialno zavarovanje), medtem ko plačujejo kmetje povprečno le 26 odstotkov davka na čisti katastrski dohodek — bodo morala v proizvodnji pokazati znatno boljše rezultate od privatnih kmetovalcev, to se pravi, morali bodo dosledno opustiti tradicionalni — kmečki način reševanja proizvodnih nalog in se usmeriti v širokopotezno najmodernejšo kmetijsko proizvodnjo. Upoštevaje prakso in izkušnje naše nove industrije bodo morala že v bližnji bodočnosti dokazati, da je velik kmetijski obrat sposoben doseči ne le nekoliko boljše, temveč tudi znatno boljše rezultate kot pa drobna privatna kmetijska gospodarstva. To seveda ni samo naloga kmetijskih gospodarstev samih, temveč prav tako okraja in občin.

Trgovina je napravila 7 milijard din blagovnega prometa

Važna gospodarska panoga v našem okraju je tudi trgovina, saj ustvarja 8% skupnega družbenega proizvoda in opravi letno okrog 7 milijard dinarjev blagovnega prometa. Na področju blagovnega prometa se je v lanskem letu močno pokazala neskladnost med kupnimi in blagovnimi fondi, ki je prišla posebno do izraza pri cenah kmetijskih pridelkov, katere so se v lanskem letu v primerjavi z letom 1954 povprečno povečale za 13%. Ukrepi, ki so bili uveljavljeni med letom, so pa učinkovito delovali na pomiritev tržišča, kar je bilo posebno opaziti od meseca decembra naprej.

Blagovni promet se tudi v letu 1956 prav gotovo ne bo zmanjšal, saj zato ni nobenih objektivnih razlogov, kljub temu pa je večina trgovskih podjetij neutemeljeno planirala manjši promet, tako n. pr. »Panonija« kar za 200 milijonov din manj, »Merkur« za 18% manj itd. Prav ti dve podjetji pa sta v četrtletju letošnjega leta izvršili več prometa kot v istem obdobju lanskega leta. Tako neodgovorno planiranje kaže tendence, da se neupravičeno izsili višji odstotek za plače.

Ostale panoge gospodarstva, kot je promet, obrt in gostinstvo, bodo povečale družbeni proizvod povprečno za 9%, obseg gradbene dejavnosti pa bo ostal na višini lanskega leta.

Enotna merila za investicijsko in proračunsko finansiranje

Letošnji družbeni plan predvideva nekatere bistvene spremembe v mehanizmu razdeljevanja dohodkov gospodarskih organizacij, kakor tudi okrajev in občin. Te spremembe se izvajajo z namenom, da se čim bolj odpravijo neskladnosti na trgu in se nanašajo predvsem na razdelitev dobička med okrajem in občinami, oziroma na razdelitev in uporabo sredstev, s katerimi bodo razpolagali za finansiranje investicij in proračunsko finansiranje. Ta merila so določena za vso državo enotno, vendar ne tako togo, da bi onemogočala spodbude za čim boljše gospodarjenje, saj je obseg investicijske dejavnosti kot tudi proračunskega finansiranja odvisen od čim večjega učinka pri čim manjši uporabi sredstev. Tu gre torej za nekatere omejitve s čisto določenimi cilji, kar pa še ne pomeni, da se v letu 1956 v okraju in občinah ne bi mogla uveljaviti okrajna oziroma občinska gospodarska politika. V okrajih in občinah je tudi v teh pogojih mogoče razvijati široko iniciativo na gospodarskem področju, seveda pod pogojem, če bomo razumeli, da mora biti naša gospodarska politika jugoslovanska, ne pa lokalistična ter da je treba sredstva trošiti za razvoj tistih gospodarskih dejavnosti in za rekonstrukcijo tiste industrije, kjer smo v zadnjih letih najbolj zaostali.

Iz navedenih razlogov so sredstva za letošnje proračune omejena na višino lansko leto porabljenih sredstev, kar bo zneslo v našem okraju približno 534 milijonov dinarjev ter gospodarski skladi občin in okraja 416 milijonov dinarjev.

Namenski skladi so važen instrument družbenega plana

Gospodarske organizacije bodo razpolagale z okrog 180 milijonov dinarjev sredstev za samostojno razpolaganje. Investicijski sklad okraja bo znašal 123 milijonov, občinski investicijski skladi pa 93 milijonov. Dalje bo okrajni kmetijski sklad razpolagal z okrog 27 milijonov, sklad za gozdarstvo z 26 milijoni in cestni sklad z 23 milijoni. Stanovanjski skladi občin bodo dosegli okrog 123 milijonov.

Kot vidimo iz navedene porazdelitve so skoraj vsa sredstva vključena v namenske skladbe in se smejo trošiti samo v določene namene, iz česar sledi, da so pristojnost okrajnega in občinskih ljudskih odborov glede instrumentov družbenega plana precej omejene. Kljub temu pa je pred ljudskimi odbori težka in odgovorna naloga, kako svoje pristojnosti prilagoditi splošni gospodarski politiki.

Naloge okraja in občin so težke in odgovorne

Okrajni in občinski ljudski odbori bodo morali v svojih družbenih planih urediti predvsem naslednje zadeve:

Vsem kmetijskim gospodarstvom socialističnega sektorja morajo določiti stopnjo, po kateri bodo plačevala zemljarino in to od 13 do 47%. Smotrno in pravilno bi bilo, da okrajni ljudski odbor določi mlajšim in še neurejenim posestvom najnižjo stopnjo, ostalim pa po sposobnosti do 20%.

Določiti bo treba odstotek dobička, ki naj ostane podjetjem, in to v razponu od 30 do 40%. Verjetno bo najpravilneje, če se podjetjem pusti najvišji odstotek, toda s pogojem, da bodo obveščala ljudske odbore o trošenju teh sredstev tako, da bi bili čimbolj vsklajeni interesi podjetja in komunalne skupnosti. Mnogo skrbi bo treba posvetiti trgovini, ki bo v tem letu ustvarila manj sredstev za samostojno razpolaganje, ker bo morala polovico odvajati v občinske investicijske sklade, zato bodo morale občine poskrbeti za ureditev hitrejšega in kulturnejšega načina preskrbovanja.

Okraj mora predpisati instrumente za razdelitev proračunskih dohodkov med okrajem in občinami. Ti dohodki bodo morali biti vsekakor tako razdeljeni, da bodo imele občine čim več spodbude za dosledno predpisovanje zakonitih davščin in da jih bodo tudi pravočasno izterjale.

Okrajni ljudski odbor ima pravico s svojim družbenim planom povečati stopnjo občinske doklade posameznim občinam, in to od najnižje 3% do 15%. Ta pristojnost okraja je izredne važnosti, ker se bo na ta način odpravilo oziroma omililo nesorazmerje med dejansko ustvarjenimi dohodki zasebnih kmečkih gospodarstev in katastrskim dohodkom. Ta nesorazmerja obstojajo nasploh, kakor tudi med posameznimi občinami.

Občine smejo zahtevati od kmetijskih zadrug do 25% ustvarjenega dobička. Dobički kmetijskih zadrug bodo znašali okrog 35 milj. dinarjev, kar bo omogočilo vsaki posamezni zadrugi, da se bo močneje uveljavila v svojem področju, seveda če bo znala ta sredstva pravilno uporabiti. Prav gotovo tiste občine, ki bodo videle pri zadrugah na svojem področju napredna in pozitivna stremljenja, tega deleža dobička ne bodo zahtevale.

Občine imajo v zvezi s sestavljanjem svojih družbenih planov še celo vrsto drugih pristojnosti, zato bo potrebno, da bodo organizacije socialistične zveze pokrenle še pred sprejemanjem teh planov široko javno diskusijo. Tu gre za take ukrepe, kot so: določitev plačnega sklada trgovskim podjetjem. Določitev stopnje za plačevanje obresti od osnovnih sredstev obrtnim, gostinskim in komunalnim podjetjem, pa tudi kmetijskim zadrugam. Isto velja tudi za amortizacijsko stopnjo. Dalje smejo občinski odbori predpisati prometni davek na blago v drobni prodaji. Pavšalizirati davčne obveznosti za manjše obrtne delavnice, gostišča in komunalno obrt.

Odgovorne so tudi organizacije in vsi državljani

Taka bo v grobih obrisih podoba okrajnega in občinskih družbenih planov v letu 1956. Naloge, ki jih imajo v pripravah za sprejetje teh planov okraj, občine, organi družbenega upravljanja, SZDL in vsi državljani, so seveda mnogo odgovornejše in težje kot je to mogoče oceniti iz take splošne obrazložitve osnovnih načel. Tega se morajo zavedati vsi tisti, ki bodo v teh diskusijah in pripravah sodelovali.

Organizacije SZDL bodo zvišale število članstva

Okrajna konferenca SZDL je med drugim ugotovila, da je trenutno stanje članstva SZDL v našem okraju tako, da ne odgovarja resničnemu političnemu razpoloženju naših delovnih ljudi. Ob tej ugotovitvi je bil na konferenci sprejet sklep, da bodo organizacije pripravile sistematično akcijo za vključevanje novih članov.

Na zadnji seji predsednikov in sekretarjev obč. odborov SZDL so o tem problemu podrobno razpravljali. Ugotovili so, da je evidenca članstva še vedno nepopolna in da se še vedno dogaja, da posamezne osnovne organizacije oziroma člani njihovih odborov samovoljno črtajo iz članstva tistega, ki ni v rednem roku poravnal članarine. Ko pa je naknadno članarino plačal, so ga ponovno vzeli v evidenco (n. pr. Lešje). Pri tem mora biti vsem osnovnim organizacijam jasno sledeče načelo: člana SZDL lahko izključi po predhodnem razpravljanju o tem odbor osnovne organizacije na svoji seji in to vnese v zapisnik. Posamezni član odbora take pravice nima. Na prvem masovnem sestanku članov SZDL pa mora vaški odbor poročati članstvu, da je na svoji seji sklenil izključiti tega ali tega zaradi teh in teh vzrokov. Le taka izključitev je veljavna. Prav tako mora odbor sklepati na svoji seji o tem, če neki član da izjavo, da noče biti več član. Tudi to mora biti pisano v zapisnik in obravnavano na prvem masovnem sestanku.

Da bi povečali število članov, je bilo na konferenci sklenjeno izvršiti široko sistematično pripravljeno akcijo. Te dni vsi občinski odbori SZDL že vršijo izpise iz volilnih imenikov tako, da bodo dobili jasen in točen pregled volivcev svojega področja. Ko bo to delo končano (mora biti do 20. maja), bodo vaški odbori na svojih sejah ugotovili, kdo izmed volivcev je član in kdo ni. Na to si bodo razdelili teren tako, da bosta po dva in dva skupaj obiskala določeno število hiš na svojem področju. Obiskali bodo vse hiše, tam kjer so že člani SZDL in tiste hiše, kjer jih še sedaj ni. Pri nas imamo mnogo gospodarstev, kjer je član SZDL samo poglavar, ostali člani družine, predvsem polnoletni otroci, pa niso člani. Pri onih hišah, kjer ni sedaj nobenega člana SZDL, bodo člani vaškega odbora izpolnili anketo, v katero bodo vnesli izjave, zakaj dotični noče postati član SZDL. Te izjave, ki jih bodo člani odbora podpisali, bodo služile za analizo političnega stanja v posamezni vasi ter istočasno pokazale, kam je treba usmeriti politično delo, in kje bo treba nuditi vaškim odborom pomoč pri tem delu. Anketa bo ostala kot dokumentarni material v arhivu občinskega odbora. Na ta način bodo obiskani vsi volivci v našem okraju in se ne bo nihče več mogel izgovarjati ob vprašanju, zakaj ni član SZDL, z izgovorom, da se nihče ni pri njem oglasil. Na ta način bomo popravili tudi napake prejšnjih vaških odborov, ki so zaradi svoje nedelavnosti črtali iz članstva mnogo ljudi (n. pr. vaški odbor Paradiž, kjer je bilo včasih včlanjenih blizu 90%, danes pa jih je po malomarnosti vaškega odbora samo 13%).

Marsikje izjavljajo posamezniki, da nočejo biti člani SZDL, ker od tega nič nimajo. Tak izgovor je seveda popolnoma jalov. Ti ljudje naj vedo, da je nosilec politike socialistične izgradnje v Jugoslaviji SZDL z ZK kot avantgardo. In prav ta SZDL je vodila tako politiko, da so bili v celoti črtani vsi kmečki dolgovi (v stari Jugoslaviji je bilo zadolženih 60% kmetov), vodi tako politiko, da ima danes zdravstveno oskrbo za nekatere bolezni vse prebivalstvo Jugoslavije, da je vse šolanje brezplačno, da je razširjena mreža brezplačne veterinarske službe, da daje družba ogromna sredstva za pospeševanje kmetijstva, da so se občutno izboljšale življenjske razmere vsem delovnim ljudem, da je večina našega okraja s pomočjo sredstev družbe prišla do elektrike in da danes naši delovni ljudje preko raznih oblik družbenega upravljanja aktivno in neposredno sodelujejo pri reševanju vseh bistvenih vprašanj našega življenja. Kdo lahko trdi da po vsem tem o SZDL nima nič? To lahko trdijo samo bivši izkoriščevalci in špekulanti, ki jim je politika SZDL dejansko onemogočila izkoriščanje in življenje na račun drugih. Poleg vsega tega pa je SZDL eden največjih pobudnikov za mir na svetu in bratstvo med narodi. In kdo si danes ne želi miru?

Prepričani smo, da bo akcija, ki jo sedaj vršijo osnovne organizacije SZDL, uspela tam, kjer se je bodo lotili organizirano, sistematično in z dovolj občutka odgovornosti. Seveda pa bodo morale osnovne organizacije, predvsem pa občinski odbori povečati tudi svojo aktivnost ter večkrat sklicevati sestanke članov in z njimi razpravljati o vsem, kar članstvo zanima in mu pojasnjevati vse tisto, kar je za njega važno.

B. M.

Titova štafeta

Letošnja štafeta — enajsta po redu — bo zopet razgibala ves naš okraj in bo tako postala najbolj množična manifestacija telesne vzgoje. Vsi kraji, skozi katere bodo hiteli naši tekači s čestitkami k maršalu Titu, morajo dobiti čim slavnostnejši izgled, a udeležba na sprejemih naj bo zopet čim številnejša.

Za sprejeme in pozdrave so zadolžene vse množične organizacije v naših občinah in vaseh, za organizacijo štafet pa vse šole in organizacije, ki se prijavile udeležbo in ki morajo prevzeti tudi rediteljsko službo na svojih progah.

Tretjo republiško štafeto Železne dveri — Ptuj — Maribor — Ljubljana organizirajo partizanska društva Ivanjkovci, Ormož, Gorišnica in Ptuj na črti Žerovinci—Miklavž pri Mariboru. **Prispela bo v Ptuj 18. maja ob 11.53** in jo bodo spremljale vse šole in gasilska društva ob progi, od Ptuja dalje pa tudi zastopniki JLA.

Glavni sprejemi bodo v Ptuju na Trgu mladinskih brigad že od 10.30 dalje, kamor bodo do prihoda republiške štafete prihajali tekači iz Cirkovc, Cirkulan, Gruškovja, Koga, Leskovca, Makol, Miklavža, Narapelj, Polenšaka, Rodnega vrha, Starš, Staperc, Sikol, Tomaža, Trnovske vasi, Vitomarc, Vurberka, Zavrča in Žetal — torej iz 19 različnih obmejnih predelov našega okraja.

Gospodarstvo

Ali poznate vašega področnega logarja?

Ptujski okraj zajema skoraj 30.000 ha gozdnih površin. Čeprav ti gozdovi ne predstavljajo zadostnega vira surovin, ki bi omogočile razvoj močne lesno predelovalne industrije, zavzemajo važno mesto v kmečkem in vinogradniškem gospodarstvu okraja, kakor tudi v preskrbi mestnega prebivalstva s kurjavo. Zato skupnosti ne more biti vseeno, kako se s temi gozdovi gospodari in v kakšnem stanju so. To velja tako za gozdove, ki so last SLP, kakor tudi za privatne gozdove, katerih je največ. S sedanjim stanjem naših gozdov pa niso zadovoljni niti gozdarski strokovnjaki, še manj pa so lahko zadovoljni gozdni posestniki, ker so pri tem najbolj prizadeti in oškodovani.

Ena glavnih nalog današnje upravne gozdarske službe je v tem, da prepreči poslabšavanje stanja gozdov in da podvzema vse ukrepe za izboljšanje gozdnega gospodarstva. Temu namenu je tudi prilagojena organizacija gozdarske službe. Uprava za gozdarstvo pri Okrajnem ljudskem odboru Ptuj upravlja vse gozdove v ptujskem okraju. Zaradi boljšega in lažjega poslovanja ter zaradi boljše povezave z gozdnimi posestniki je Uprava za gozdarstvo razdelila celotno področje okraja na 4 Revirne uprave ki imajo svoje sedeže v Ptuju, Veliki Nedelji, Podlehniku in v Lešju. Na teh Revirnih upravah se nahajajo revirni gozdarji, ki povezujejo in usklajajo delo logarjev, kajti vsaka Revirna uprava obsega področje več logarskih okolišev. V vseh zadevah, katerih ne more rešiti področni logar, posreduje revirni gozdar.

Zaradi vsakodnevnega stika z gozdnimi posestniki in zaradi natančnega poznavanja svojega področja, morajo logarji opraviti najvažnejšo nalogo pri izboljševanju gozdov. S svojim strokovnim znanjem in izkustvom bi oni lahko najbolje pomagali gozdovom in gozdnim posestnikom. Logar mora skrbeti za to, da se na njegovem področju izvajajo zakonska določila o gospodarjenju z gozdovi, kar je danes še njegova poglavitna naloga. Toda poleg tega mora biti on tudi gozdar, ki bo našel način in čas, da kmetu — gozdnemu posestniku svetuje, kako in kaj naj dela v gozdu, da mu bo le-ta lahko nudil to, kar posestnik od gozda zahteva in upravičeno pričakuje. Kot strokovni svetovalec gozdnega posestnika pa je logar danes premalo upoštevan. Seveda obstajajo za to določeni razlogi, da logar ne more biti strokovni svetovalec, tudi če bi gozdni posestniki to želeli, ker logarji zaradi preveč obsežnega delovnega področja in prezaposlenosti pri opravljanju upravnih poslov zanemarjajo strokovno vzgojno nalogo. Nekateri logarji pa ne morejo svetovati tudi zaradi pomanjkljive strokovne izobrazbe. Zato vsi logarji obiskujejo strokovna predavanja, kjer si pridobivajo in izpopolnjujejo svoje strokovno znanje, da bi svoje delo lahko pravilno opravljali.

Nepravilna in krivična so pojmovanja, da so logarji le »gozdni policaji«. Prav zaradi takih pojmovanj morajo logarji prenašati razne očitke, ki mu še otežkočajo že itak težko, naporno in odgovorno delo. Mnogo je logarjev, ki si bolj želijo, da bi imeli na svojem področju lepe gozdove, polne in dobro ohranjene, kot pa sam gozdni posestnik. Zato pri teh svojih naporih pričakujejo pomoči in sodelovanja in razumevanja od vsakega gozdnega posestnika, kajti le tako se bo kmalu pokazal uspeh strokovnega dela. Mnogi zaključki, do katerih danes prihajajo nepoučeni gozdni posestniki zaradi ukrepov državne uprave in gozdarskih strokovnih organov in ki zadevajo gozdno gospodarstvo, so popol. brez osnove. Prav taki zaključki pa prinašajo največ škode samo gozdu in gozdnemu posestniku, ki zaradi tega ne sprejema in ne priznava strokovnih navodil, ki bi mu lahko samo koristila pri njegovem gospodarjenju. Prav zaradi tega tudi ne dela po tistih načelih in spoznanjih, do katerih je sam prišel v toku dolgoletnega gospodarjenja.

Od vsakega logarja, ki je tudi dober gozdar, lahko gozdni posestnik pričakuje pameten strokovni nasvet. Zato se obračajte na vašega področnega logarja, ki vam bo znal svetovati in ki vam želi pomagati pri vaših naprednih stremljenjih. Pomagajte tudi vi njemu in mu olajšajte njegovo težko službo, tako boste lahko zahtevali od njega več strokovne pomoči.

LuB

Kmetijska zadruga Muretinci med najboljšimi v okraju

Kmetijska zadruga Muretinci spada med najboljše KZ v ptujskem okraju glede na število članstva, delovanje njenih odsekov, dosežene uspehe in tudi perspektive. Lanskoletni gospodarski uspeh (2,400.000 dinarjev dobička) je pokazal, da se odvija gospodarstvo njenega področja potom nje in da si lahko Muretinci in okolica od njenega razvoja veliko obetajo.

Na občnem zboru, 24 aprila, se je zbralo skoraj vse članstvo in lepo število gostov, predstavniki oblasti in zastopniki sosednih kmetijskih zadrug. Članstvo je odobrilo dosedanje delovanje KZ z vsemi odseki ter dalo vrsto napotkov in pobud za letošnje zadružno prizadevanje v tem delu okraja. Navzoči republiški poslanec, predsednik občine Borl in vaščan Muretinc tov. Franc Belšak je izrekel celotnemu upravnemu in nadzornemu odboru s predsednikom KZ tov. Petrom Horvatom na čelu vse priznanje in razumljivo je, da je bil tovariš Peter Horvat in večina dosedanjih odbornikov ponovno izvoljenih v odbor KZ.

V letošnjem letu si bo prizadevala KZ okrepiti vse svoje odseke in storiti čimveč za napredek kmetijstva, saj ji to tudi omogočajo zbrana sredstva in krediti

K. S.

Prometna nesreča s smrtnim izidom

V ponedeljek, 7. maja t. l., se je pripetila v Majšperku v bližini šole prometna nesreča, ki je zahtevala mlado življenje dveinpolletnega Bogdana ŽOLGERJA. Otrok je pritekel na cesto v trenutku, ko je privozil mimo tovorni avto Tovarne usnja Lenart v Slovenskih goricah ter padel tako nesrečno pod zadnje kolo, da mu je to zdrobilo lobanjo.

Krivec za to nesrečo ni šofer, pač pa nesrečen primer, ali bolje rečeno pomanjkljivo nadzorstvo nad otrokom v bližini prometne ceste.

Vabi vas letovišče „Dom ob Dravinji" pri Makolah

Na notranji strani gradu — pri vhodu — krasi zgradbo baročna atika z baročnimi arkadami

Obiščite letovišče »Dom ob Dravinji« v bivšem gradu Statenberg pri Makolah, oddaljeno od Slovenske Bistrice 13 km, od Poljčan 9 km, od Makol 2 km, od Maribora 40 km in od Ptuja 23 km, od koder si lahko ogledate med drugimi zanimivostmi prijetne haloške okolice, ostanke nekdanjega prostornega štatenberškega gradu blizu Anine cerkve, kjer so še ohranjene kleti nekdanjega gradu. Tudi sedanji štatenberški grad, ki je bil zgrajen med leti 1720 in 1740, ima polno zgodovinskih zanimivosti.

Prvotni posestniki štatenberškega gradu in morda tudi ustanovitelji so bili vitezi Statenberški, ki jih omenja zgodovina med leti 1220 in 1277. Po letu 1347 je grad večkrat menjal posestnike. Leta 1556 je prišel v roke Fr. Tahiju, ki je znan kot povzročitelj velikega kmečkega upora leta 1573. Pozneje so bili gospodarji gradu Tattenbachi, dokler ni bil Erazem Tattenbach zaradi soudeležbe v zrinjsko-frankopanski zaroti leta 1671 obglavljen v Gradcu. Pozneje so gospodarili v gradu grofje Atemsi, ki so zgradili novi grad. Leta 1910 je del gradu pogorel. V vestibulu so občudovanja vredne freske. Do okoli leta 1850 so bili v gradu državni uradi. Sedaj je grad lepo urejen in moderniziran ter prav prijeten za letoviščarje, ki se radi vračajo vanj in v njegovo krasno okolico.

Uprava in osebje letovišča si nadvse prizadevata zadovoljiti svoje goste in obiskovalce.

Pridite, poglejte in radi se boste vračali v ta lepi, zeleni, sedaj cvetoči haloški kraj!

Objava

Narodna banka FLRJ, podružnica Ptuj opozarja vse prosilce potrošniških kreditov, da bo od 1. maja 1956 dalje sprejemala prošnje za te kredite, izdajala barirane čeke in dajala informacije samo ob

TORKIH, SREDAH IN PETKIH od pol 8. do pol 12. ure. V ostalih dnevih potrošniški oddelek ne posluje za stranke.

Narodna banka FLRJ
podružnica Ptuj

Konec maja bo prvi množični pregled krompirišč

Kot minula leta bo tudi letos v ptujskem okraju zatiranje koloradskega hrošča, ki se je v zadnjih 5 letih zelo razširil in obstaja nevarnost, da pride do okužbe tudi v krajih, kjer ga sedaj ni bilo. Lani je bilo v Sloveniji 2300 ha krompirišč okuženih s koloradskim hroščem in bomo morali glede na to veliko in resno nevarnost pristopiti k zatiranju hroščev takoj, brž ko zlezejo iz zemlje, ne pa šele takrat, ko se pojavi cela generacija.

Tehnično stran zatiranja bodo zopet prevzele kmetijske zadruge. V krajih, kjer je to mogoče, bodo forminane ekipe, ki bodo organizirale preglede krompirišč ne glede na sektor lastništva in seznanjale kmetovalce z zakonskimi predpisi v zvezi z obveznim zatiranjem koloradskega hrošča ter pravočasno priskrbele materialna sredstva (aparature, zaščitna sredstva).

Okrajni inšpektorji za zaščito rastlin bodo nadzirali izvajanje akcije in skrbeli za primerne ukrepe, kjer bodo odkrita okužena žarišča in lastniki, ki zanemarjajo zatiranje koloradskega hrošča Občine bodo izdale za svoje območje odredbo v smislu čl. 33 in 34 Temeljnega zakona o zatiranju koloradskega hrošča.

V občinah, kjer okužbe še niso zajele vsega področja, bodo množični pregledi krompirišč. Prvi pregled mora biti že konec maja, drugi konec junija in tretji konec julija.

Pri vseh občinah bodo formirane komisije, ki bodo vodile zatiralne akcije, organizirale kontrolne in množične preglede in predlagale postopek za kaznovanje v primerih, kjer so kršeni zakonski predpisi.

Tajništva za gospodarstvo OLO bodo mesečno poročala kmetijski inšpekciji pri Državnem sekretariatu za gospodarstvo LRS o akcijah, ugotovitvah in ostalem v zvezi z zatiranjem koloradskega hrošča

Tajništvo za gospodarstvo OLO Ptuj bo izdalo v zvezi s tem občinskim odborom posebna navodila.

Pok.

— — —

Več pozornosti našemu čebelarstvu!

Znano nam je, da je naša mala delavka čebelica zelo potrebna v našem kmetijstvu in sadjarstvu. S svojim marljivim nabiranjem medu opraši sadje in druge kulture.

Torej čebelica je potrebna v našem gospodarstvu. Pa tudi s svojim pridelkom, zdravilnim medom in voskom nam daje lepe dohodke. Med in matice nam z izvozom dajejo lepe devize, zato bi morali tej mali delavki posvetiti več pozornosti. Zadnja leta so bila zelo slaba za naše čebelarstvo. Ajda, katera je bila vir za zimsko zalogo, je odpovedala popolnoma, ker se je izrodila.

Dolžnost OLZ in ČD ter vseh naprednih gospodarjev je, da si izmenjajo semensko ajdo ter da sejejo le čisto ajdo, saj je tudi v prehrani mnogo boljša. Z drugo ajdo bomo izboljšali sam njen donos, mnogo pa bomo koristili našemu čebelarstvu, ki rapidno peša ter nam namesto dohodkov daje izgubo!

Tudi trn-akacija je veliko vredna v našem čebelarstvu. Zato pridno segajmo po akacijevih sadikah, saj nam akacije dajejo dober industrijski les. Rast akacije je zelo hitra, zato je tem bolje, da jo sadimo, saj nam lesa itak primanjkuje.

Pomagajmo našemu čebelarstvu, ki ima staro tradicijo kot dobra gospodarska panoga!

P. S.

Zdrava in higiensko pripravljena prehrana veča storilnost in daljša življenje.

Velik požar v Šikolah

V nedeljo, 6. maja t. l., zvečer ob 20.30, je v gospodarskem poslopju Štefana Trčeka v Šikolah štev. 3 izbruhnil požar, ki je v kratkem času popolnoma upepelil skoraj novo masivno grajeno gospodarsko poslopje ter povzročil samo pri tem posestniku škodo v višini nad 2,200.000 dinarjev.

Ogenj je nato preskočil na gospodarsko poslopje soseda Štefana Medveda v Šikolah štev. 2 ter ga prav tako uničil. Tu znaša škoda najmanj milijon 800 tisoč dinarjev, istočasno pa je izbruhnil še požar pri tretjem sosedu Ludviku Medvedu, kjer je povzročil 1,200.000 dinarjev škode.

Po dosedanjih ugotovitvah je požar povzročil za sedaj še neznani storilec. Preiskava je v teku.

Teden Rdečega križa

Po sklepu Centralnega odbora Jugoslovanskega Rdečega križa je Teden Rdečega križa prvi teden v mesecu maju, in sicer tako, da zajame tudi 8. maj — Mednarodni dan Rdečega križa.

Letos je ta teden od 6. do 13 maja. Posvečen je vsestranski skrbi za izboljšanje higienskih razmer: osebni higieni, higieni stanovanj, dvorišč, vasi in mest, pri nas v Sloveniji pa še posebej izboljšanju kakovosti živil. Geslo Tedna Rdečega križa je:

»SODELUJMO VSI V BORBI ZA HIGIENSKO KAKOVOST ŽIVIL«

8. maj — Mednarodni dan Rdečega križa je posvečen vlogi Rdečega križa v elementarnih nesrečah.

En dan v tednu je posvečen Podmladku Rdečega križa. V tem času Podmladkarji po vseh osnovnih šolah in gimnazijah pišejo naloge o higienskem načinu življenja, higienski aktivi pa posvetijo še več pozornosti osebni higieni, higieni razredov in šole oziroma dvorišč.

Po občinskih odborih Rdečega križa in osnovnih organizacijah posebne komisije pregledujejo trgovine, gostilne in vse ostale javne lokale, kjer ugotavljajo in odpravljajo higienske nedostatke. Pripravljajo akademije, predavanja in filmske predstave, da bi ljudstvu čim bolj približali higienski način življenja, ki je zdravemu, delovnemu in doraščajočemu človeku neobhodno potreben.

Poleg velikega poudarka na vsebino tedna ne smemo pozabiti, da ima teden namen zbrati čim več finančnih sredstev za razne dejavnosti zdravstvene in socialne vsebine. V zveznem merilu je uveden prispevek na pošti, železnici in avtobusih, v okrajnem pa na bloke po trgovinah, gostinskih obratih, v kinematografih in na nabiralne pole po sindikalnih podružnicah in osnovnih organizacijah.

Namen Tedna Rdečega križa je, da se prične sistematična borba za izboljšanje kakovosti živil in higienskega dviga našega ljudstva, vasi, naselij in mest ob pomoči ljudske oblasti in vseh množičnih organizacij.

Na stotine je nehigiensko urejenih naprav, ki stalno ogrožajo zdravje prebivalstva. To je naš družbeno-zdravstveni problem in Rdeči križ je poklican, da stopi na čelo organiziranih akcij za napredek naših krajev.

Brez transfuzije krvi ni sodobnega zdravljenja. Mnogo hudih bolezni, ki so bile do nedavna še neozdravljive, danes uspešno zdravimo s transfuzijo krvi. Rdeči križ vabi vse, ki so pripravljeni pomagati sočloveku s krvjo.

Kje bo rastel kruh?

Večine malih kmetov in kmetičev v okolici Žetal in sploh vseh na strmih bregovih in hribih gornjih Haloz se polašča malodušje. Vzrok temu so slabe letine, ki se vrste druga za drugo, vremenske neprilike, davki, takse na vozove in samorodnice ter vedno večje potrebe družine. Doraščajoči otroci nočejo več hoditi v slabih oblekah, kakor je bilo to še pred leti, ako mu ne ugodiš, odide zdoma iskat službe in boljšega kruha, doma se pa stari in izgaran človek muči še naprej sam.

Prejšnja leta je nekako šlo, ko se je dalo še pošteno izkoriščati gozdove, sedaj pa so ti že močno izčrpani in tudi poostrena je kontrola nad sečnjo. Izhoda iz tega stanja ne vidijo. Svoje življenjske zahteve so pa skrčili na minimum, izpod ravni najslabše plačanega delavca. Ta skromnost se marsikje izmaličuje naravnost v surovo skopost, vsakega dinarja je škoda, ni jim mar nobeno življenjsko udobje, ne vidiš ne knjig in ne časopisov, samo, da se prihrani denar za najnujnejše življenjske potrebščine. Mnogim je odveč že osnovna šolska izobrazba, samo da lahko svoje otroke čimprej zaprežejo v delo na posestvu, o nadaljnji izobrazbi ni niti govora. Kljub temu garanju od šoloobveznega otroka do na pol onemoglega starca, ni nobenega napredka, temveč je iz leta v leto še slabše. Krivdo za vse to valijo na višje od sebe, zato zabavljajo čez boga in hudiča.

Kje je torej izhod?

Edino v preusmeritvi kmetijstva na gojenje rentabilnejših kultur!

Temu pa se z vsemi štirimi upira stoletna tradicija in globoko zakoreninjeni konservativizem.

Za živinorejo in sadjarstvo so še nekako dovzetni, vendar samo ti dve panogi spričo obstoječe prenaseljenosti ne moreta preživljati celotnega prebivalstva, posebno, ker je še treba mnogo napraviti, da bosta ti dve panogi na zadovoljivi višini. Treba se bo odločiti še za nekatere druge kulture, ki bodo vir dohodkov. Toda katere? Žitarice, katerim sedaj posvečajo največ dela in skrbi, se ne bodo izplačale, prav tako je z vinogradništvom, saj je le malo res ugodnih leg za žlahtno trto.

V lanskem letu in letos je Pletarska zadruga v Ptuju na prevzetem zemljišču od KZ Žetale v Dobrini zasadila več ha z žlahtno vrbo in organizirala pletarsko delavnico. »Kje bo rastel kruh, ko se na tako lepih njivah sadi grmovje?« »Namesto kruha bomo jedli vrbovje« — so padale in še padajo opazke. Tega, da daje vrbov nasad 4-krat večji dohodek na ha kot pšenica, pa ne morejo razumeti. Ni dvoma, da bodo nekateri sčasoma to dojeli in sami začeli gojiti vrbo, ker je marsikje zemlja za to primerna.

Dobra tretjina vinogradniških površin je zasajena tudi s šmarnico, ki razvnema kri, ako se je napiješ. Ali se ne bi dalo te površine zasaditi s koristnejšo in donosnejšo kulturo? Zelo primerne kulture bi n. pr. bile: rdeče maline in črni ribez. Kmetijska zadruga v Žetalah je v letu 1955 odkupila preko 7000 kg rdečih malin, katere so predvsem otroci in ženske hodili nabirat v gozdove po 3 ure daleč. Čeprav so imeli sitnosti z logarji, ker Gozdna uprava brani nabiranje malin na novo pogozdenih parcelah. Nikomur ne pride niti na misel, da bi za poskus vsaj kje za plotom posadil par teh sadik. Če komu to poveš, se ti v obraz zasmeje: »Kaj, trnje, da bi gojil?« Dejstva pa govore, da je dobil marsikdo za maline v preteklem letu po 100 do 120 din za kg, za vinski most pa le od 40 do 50 din za liter. Ravno tako hvaležna kultura je črni ribez, ki je v tem kraju sicer manj poznan. Ne smemo pozabiti, da je za navedenim jagodičevjem za tovarne sadnih sokov veliko povpraševanje ob garantirani stabilni ceni, kar pri vinu in drugih kulturah ne moremo trditi.

V času pred košnjo sena vidiš po naših travnikih vnete nabiralce samorastne kumine, ki na jezo lastnika in koscev pošteno steptajo travo. Komu pa je še prišlo na misel, da bi na svojem koščku njivice, kjer se ubada z gojitvijo žitaric zasejal kumino, ki bi mu lahko dala do 10-krat večji dohodek kot žitarice? Ravno tako bi dala načrtno gojena zdravilna zelišča lep vir dohodkov.

O vsem tem bi morale razmišljati predvsem kmetijske zadruge na tem področju, ki bi naj organizirale poskusne parcele in bi za gojitev navedenih ter sličnih kultur pridobivale naprednejše kmetovalce. Zraven živinoreje in sadjarstva kot glavnih kmetijskih panog na tem področju bo nujno treba preiti na gojitev jagodičevja in nekaterih zdravilnih zelišč. Edino s tem se bo lahko v kratkem času močno povečal dohodek prebivalstva in se bo kraj kot celota lahko dvignil iz sedanje skrajne zaostalosti in revščine.

Franc Fideršek

Iz Žetal

Letošnja muhasta zima je pri nas in verjetno tudi drugje skoraj popolnoma uničila orehova drevesa. Toplo vreme v januarju je povzročilo, da so posebno orehi začeli močno odganjati. Potem je pritisnil izredno oster mraz; sokovi, ki so že krožili po drevesu, so zmrznili. Večina dreves je popolnoma suhih, ne kaže nobenega znaka življenja ter jih bo treba precej izsekati. Letošnja pozeba je mnogo težjega značaja. Njene posledice se bodo poznale še dolga leta. Da je za naše podeželje to velik udarec, priča samo to, da je v letu 1955, ko so orehi srednje obrodili, kmetijska zadruga odkupila preko 14.000 kg plodov in zanje izplačala preko milijon in pol dinarjev. Letos in naslednja leta pa tega dohodka ne bo.

F.

Odstranimo vinotoče iz območja tovarn, rudnikov in delovišč. Nadomeščajmo krčmo in bifeje z brezalkoholnimi restavracijami.

NAŠ KOMENTAR

PREDSEDNIK TITO NA OBISKU V FRANCIJI

Predsednik Tito je v teh dneh na uradnem obisku v prijateljski Franciji.

Prejšnji obiski predsednika Tita Veliki Britaniji, Turčiji, Grčiji, Indiji, Burmi, Etiopiji in Egiptu so bili opravljeni v težnji za pomiritev v svetu, za odstranitev ostankov hladne vojne in za svobodni razvoj enakopravnih narodov v svetu. In vsi ti obiski so tudi dejansko imeli za posledico popuščanje mednarodne napetosti in vse širše sprejemanje načel aktivne koeksistence. Gotovo je, da bo tudi sedanji obisk predsednika Tita prijateljski Franciji doprinesel svoje, kakor so doprinesli svoje prejšnji obiski.

Naš predsednik je tokrat v državi, s katero nas veže globoko prijateljstvo in zavezništvo, ki se je prekalilo v vojnah za ohranitev nacionalne svobode proti skupnemu sovražniku. V nedavni zgodovini je bila ponovno dokazana pripravljenost obeh narodov, da si priskočita na pomoč, če bi jima bila potrebna. Obstaja globoko prepričanje, da bo ta obisk pomenil z ene strani poživitev starih prijateljskih odnosov in poživitev sodelovanja na političnem, gospodarskem in kulturnem polju, kakor na drugi strani zbliževanje pobud obeh držav pri reševanju mednarodnih vprašanj, v prvi vrsti seveda evropskih.

V zadnjem času smo opazili vse večjo aktivnost Francije pri reševanju vprašanj, ki tarejo Evropo in ki so se pojavila kot posledica dveh svetovnih vojn. Francoska pobuda v tem pogledu je naletela v Jugoslaviji na široko odobravanje, ker v veliki meri ustreza pobudam jugoslovanske politike. Na podlagi tega so široke možnosti sodelovanja obeh držav. Za to pa obstajajo tudi vsi pogoji, ker med našima državama ne obstajajo nobena takšna vprašanja, ki bi lahko ovirala medsebojno pomoč v tem pogledu med njima.

Francija je stara kulturna dežela, ki je vedno uživala v svetu velik ugled. Njeni najvišji predstavniki so imeli kaj povedati našemu predsedniku Titu, prav tako pa tudi on njim. Čeprav predstavnik manjše države, je naš predsednik po svojih idejah velikan v borbi za takšno ureditev mednarodnih odnosov, kjer bi vsak narod, pa celo vsak posameznik zavzel svoje pravo mesto.

*

Hammarskjöldova misija je uspela

Hammarskjoeld, generalni tajnik Organizacije združenih narodov se je pred dnevi vrnil s svojega skoraj mesec dni trajajočega potovanja po deželah Bližnjega in Srednjega vzhoda.

Temu potovanju so v mednarodnih krogih pripisovali velik pomen in generalni tajnik je, kakor poročajo iz sedeža OZN in dežel Bližnjega in Srednjega vzhoda, svoje potovanje oziroma nalogo, ki jo je dobil za to potovanje, v celoti rešil.

Hammarskjoeld je odpotoval v to področje po naročilu Varnostnega sveta, da bi proučil vse možnosti za pomirjenje okrog palestinskih meja. To področje je nemirno že ves čas od sklenitve premirja med Izraelom in Egiptom, ki je sledilo vojaškim operacijam med obema državama. Vendar se, kakor vemo, določil premirja niso držali niti Izraelci niti Egipčani in tako je Varnostni svet neprestano prejemal pritožbe, zdaj s te, zdaj z druge strani, češ da nasprotna stran ne spoštuje premirja. Napadi z obeh strani so se v resnici tudi dogajali in krivi zanje sta bili nedvomno obe strani. Stvar bi se brez posebnih komplikacij sicer lahko še nadaljevala, da v lanskem letu ni prišlo do večjih dobav težjega orožja s strani Češkoslovaške in ZSSR Egiptu, s čimer je bilo porušeno »ravnotežje« sil, ker so prej obema državama dobavljali orožje izključno iz zahodnih držav.

Situacija se je s tem torej znatno zaostrila, ker je grozila, da bi se v primeru večjega spopada lahko razvila zopet prava vojna, ta pa po vsej verjetnosti ne bi ostalo izolirano dogajanje na mejah obeh držav.

Varnostni svet seveda do take situacije ni mogel ostati ravnodušen, ter je generalnemu tajniku OZN naročil, da na kraju samem in v neposrednem stiku z vodilnimi ljudmi Egipta kakor Izraela prouči, kako bi z združenim naporom in v okviru Organizacije združenih narodov našli način za odstranitev spornih vprašanj in ustvarili vsaj znosno situacijo, takšno, da ne bi grozila neposredna nevarnost ponovnega spopada.

Hammarskjoeld je obiskal najprej obe državi in ti sta brezpogojno priznali svojo obveznost nasproti OZN, da bosta spoštovali določbe pogodbe o premirju. Obvezali pa sta se tudi, da bosta v bodoče te določbe izpolnjevali bolj učinkovito in bolj zadovoljivo. Ta uspeh bo torej nedvomno okrepil vlogo Organizacije združenih narodov kot najvažnejšega činitelja miru v svetu.

— — —

NOVE MOŽNOSTI PO LONDONSKIH RAZGOVORIH

Obstaja splošno prepričanje, da so londonski razgovori ponovno bistveno okrepili ženevski duh, ki je po drugi ženevski konferenci pretekle jeseni in zaradi nekih drugih težav bil nekoliko potisnjen v ozadje. Londonski razgovori so pokazali, da je bil ta duh vedno prisoten in da je sestanek britanskih in sovjetskih državnikov še ena manifestacija tega duha, ki pomeni sporazumevanje, postopno zbliževanje ali vsaj spoznavanje gledišč in krepitev prepričanja, da se tudi veliki sporni problemi dajo rešiti na miroljuben način.

Ko je bila lansko leto zaključena prva ženevska konferenca — tako imenovani sestanek na najvišjem nivoju — opazovalci so ugotovili, da niso bili doseženi nikakšni konkretni rezultati, da ni odstranjen nobeden velikih sporov, ki razdvajajo velike sile, kot so na primer razorožitev, evropska varnost, združitev Nemčije. Vendar, vse sile so dajale optimistične izjave, ker je bil vzpostavljen kontakt med Vzhodom in Zahodom ter soočena in precizirana stališča vse strani, pri čemer se je lahko ugotovilo, da bi s potrpežljivim naporom lahko nekatera stališča zbližali. To je bil »ženevski duh«, bolje rečeno duh novega optimizma v odnosih med velikimi silami. Ugotovitvi, da je vnešena nova atmosfera v mednarodne odnose so se upirali samo tisti, ki so pričakovali od ženevske konference določene rezultate v svojo korist ali pa so ob pomanjkanju takšnih rezultatov hoteli dokazati pravilnost politike hladne vojne. Takšna je predvsem bila v tistem trenutku zahodnonemška vlada. Ona je opozarjala, da se ni nič ukrenilo za združitev Nemčije, kar je »osnovni predpogoj« za nadalnje sporazumevanje med Vzhodom in Zahodom.

Kaže pa, da so velike sile prišle do zaključka, da je treba zamotane probleme, kakor je spor okrog Nemčije, ki jih ni mogoče reševati brez anketiranja velikega števila drugih držav, pustiti ob strani, če se hoče v mednarodnih odnosih kreniti naprej. Da pa je to potrebno, je jasno vsem, ne samo zaradi možnosti atomske vojne, temveč tudi zaradi velikih sprememb v odnosu med svetovnimi silami, posebno v Aziji in Afriki. Tako so v Ženevi, čeprav velike sile v konkretnih vprašanjih niso soglašale, znale biti n a č e l n e, to je, da vsklajajo svoje interese z interesi ohranitve miru v svetu.

Toda samo nekaj mesecev kasneje so se sestali v Ženevi ministri za zunanje zadeve in po splošnem prepričanju, pokvarili to splošno optimistično atmosfero, ker so se, tako rekoč preko noči, vrnili k starim metodam v reševanju mednarodnih sporov: njih konkretizaciji in medsebojnemu pogojnemu povezovanju. Čeprav je bilo jasno, da se brez konkretizacije navsezadnje ne more zboljšati situacija in povsem odstraniti napetost v mednarodnih odnosih, k tej konkretizaciji ne bi smeli pristopiti takrat, ker so bile takrat med velikimi silami vzpostavljene zveze še popolnoma sveže. Če se je zato ugotovilo, da je bila druga ženevska konferenca korak nazaj, to je, da je samo potrdila, da so ostala vprašanja še dalje odprta, potem se to ni zgodilo samo zaradi »okorelosti« posameznih stališč, temveč tudi zaradi nepravilno uporabljene metode, ali bolje rečeno, prehitrega konkretiziranja.

Izmenjava pisem med Eisenhowerjem in Bulganinom glede razorožitve, kakor tudi londonski razgovori med Edenom, Bulganinom in Hruščevom so nas ponovno vrnili v sfero tistega širšega soočevanja stališč med velikimi silami, v katerem so se vršili ženevski razgovori. V Londonu je opravljen pregled mednarodne situacije in tistih skupnih točk, ki bi jih bilo treba naprej obdelovati in na katere bi se bilo treba v bodoče nasloniti. Vendar londonskih razgovorov ne bi mogli ocenjevati kot korak naprej, če se res ne bi zgodilo nič novega, če bi oni pomenili samo povratek v atmosfero prve Ženeve.

S stališča splošnih odnosov v svetu so londonski razgovori zanimivi, ker pomenijo poleg gotove aktivizacije odnosov med dvema velikima silama tudi poskus konkretizacije nekaterih točk sporazuma. Dejstvo je, da sta obe strani, govoreč o Bližnjem in Srednjem vzhodu pokazali na mehanizem OZN kot glavno sredstvo za reševanje tega spora, kar je, vsaj s strani Velike Britanije priznanje, da so druge metode, ki se uporabljajo na tem področju enostranske, če ne napačne.

Londonski razgovori pomenijo torej določeno ohrabritev za vse tiste, ki iščejo novih možnosti za zbliževanje stališč med Vzhodom in Zahodom.

(Jugopres)

RADIO LJUBLJANA in MARIBOR

Dnevni spored za nedeljo, dne 13. maja 1956

NEDELJA, 13. MAJA

6,00—7,00 Vesele in poskočne za prijetno nedeljsko jutro — vmes ob 6,05—6,10 Poročila in vremenska napoved. 7,00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7,15 Reklame. 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva. 7.35 Igrajo veliki zabavni orkestri. 8,00 O športu in športnikih: Naši plavalci in vaterpolisti pred olimpijsko sezono. 8,15 Srečanje v studiu 14 (ponovitev javnega četrtkovega večera z dne 10. aprila 1956). 9.00 Otroška predstava — Memel Ogawa: Šipkov grm (radijska igra). 9.30 Operetni zvoki. 10,00 Družinski pogovori 11. 10.10 Nedeljski simfonični koncert. Carl Maria von Weber: Druga simfonija; Wolfgang Amadeus Mozart: Koncert za violino in orkester v A-duru. 11.00 Oddaja za Beneške Slovence. 11,30 Malo od včeraj in malo od danes. 12.00 Pogovor s poslušalci! 12.10 Opoldanski glasbeni spored. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled dnevnega sporeda ter obvestila. 13,15 Zabavna glasba, vmes reklame. 13,30 Za naše vas. 14.15 Revija zabavnih melodij. 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestilo. 15,15 Želeli ste — poslušajte! 16,30 Obisk na Akademiji za likovno umetnost (reportaža). 17,00 Promenadni koncert. 18.00 Radijska igra — Henrik Ibsen: Stebri družbe (ponovitev). 19,00 Radijski dnevnik. 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame. 20,00 Večerni operni koncert. 21,00 Kulturni razgledi. 21.15 Popevke in ritmi 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15—23,00 Nočni koncert. Bruno Bjelinski: Koncert za flavto in godalni orkester; Petar Konjović: Kostana, simfonični triptihon. 22.15—23,00 UKV program: Plesna glasba. 23,00—24,00 Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (Prenos iz Zagreba).

Okrajno gledališče Ptuj

Sobota, 12. maja, ob 20. uri: Dragutin Dobričanin: **»SKUPNO STANOVANJE«**, komedija v treh dejanjih. Šestič. Gostovanje v Ljutomeru (Dom kulture). Abonma in izven. — Predprodaja vstopnic pri blagajni kina.

Nedelja, 13. maja, ob 15. uri: Dragutin Dobričanin: **»SKUPNO STANOVANJE«**, komedija v treh dejanjih. Sedmič. Izven.

Torek, 15. maja, ob 20. uri: Ivan Potrč: **»KREFLI«**, drama v treh dejanjih. Šestnajstič. Gostovanje v Ormožu (Dom »Partizana«). Abonma in izven. Predprodaja vstopnic pri trg. podjetju »Vzor«, Ormož.

Četrtek, 17. maja, ob 20. uri: Dragutin Dobričanin: **»SKUPNO STANOVANJE«**, komedija v treh dejanjih. Osmič. Izven.

Nedelja, 20. maja, ob 16.30: Dragutin Dobričanin: **»SKUPNO STANOVANJE«**, komedija v treh dejanjih. Devetič. Gostovanje v Majšperku (Sindikalna dvorana Tovarne volnenih izdelkov). Abonma in izven.

Torek, 22. maja, ob 16. uri: Dragutin Dobričanin: **»SKUPNO STANOVANJE«**, komedija v treh dejanjih. Desetič. Abonma red LMS-1.

Učite esperanto

je parola v oglasni omarici na magistratu, s pojasnilom metod učenja mednarodnega jezika in pripombo, da bo pričel začetni tečaj v jeseni.

V tej sezoni se bližajo tečaji koncu in se tečajniki prvega in drugega tečaja pripravljajo na izpite. Seveda bomo imeli še debatne večere, izlete in kongrese. Za kongres SAT (Svetovne delavske esperantske organizacije) letos julija, prvič v Jugoslaviji — so že določeni delegati.

V ptujski gimnaziji, kjer se ESPERANTO poučuje kot predmet, je osnovana gimnazijska esperantska skupina, ki je že stopila v pismeno zvezo z enakim krožkom gimnazije na Madžarskem, medtem ko se bo mladinska esperantska skupina iz Turnišč povezala z šolo v Angliji. V naši državi se esperanto poučuje v 80 šolah in bo to število v prihodnjem šolskem letu nedvomno še zvišano.

Dejstvo je, da je ESPERANTO priznala tudi UNESCO, zato stopa v novo fazo razvoja v vseh državah.

V ponedeljek, 14. maja, bo predavanje Ljudske univerze o »Vtisih s potovanja po Italiji« (z barvnim filmom). Predaval bo tov. Dobčnik iz Celja. Ne samo esperantistom, temveč za širšo javnost je pripravljeno to predavanje.

KULTURA in PROSVETA

Ivan Cankar

(Za 80-letnico rojstva — 10. maja 1876)

»Moje delo je slutnja zarje vsaka moja beseda in vse moje življenje. Že slišim dleto, ki kleše že granitni temelj novi zgradbi...

Kadar napoči tisti dan, bo prerojeni narod pobral iz blata pohojeno ubogo krizantemo, očistil jo bo ter jo shranil s hvaležnim spoštovanjem za spomin na grenko preteklost. Na enem tistih tenkih belih lističev bo napisano moje ime.« (Ivan Cankar: Bela krizantema.)

So ljudje, ki jim je usojeno dolgo življenje, pa njihova imena po smrti kmalu utonejo v pozabo. So pa spet drugi, ki jim je bila odmerjena kratka življenjska doba, žal prekratka za njih same, za njihove svojce in prijatelje, za narod, za človeštvo, iz katerega so izšli in kateremu so zvesto služili do svoje človeške smrti, a so še danes živi, morda bolj kakor za svojega življenja, živi po svojem delu, po svojem velikem poslanstvu. Eden takih — in ne najmanjši med največjimi — je bil tudi Ivan Cankar.

Če ga ne bi tragičen dogodek iztrgal iz življenja, bi v teh dneh učakal svojo osemdesetletnico. Izšel je iz obubožane družine na Klancu, domu siromakov, in prehodil trdo pot slovenskega razumnika, umetnika — proletarca, postal pa je knez slovenske besede in glasnik najplemenitejših teženj delovnega človeka.

Njegovo življenje in delo je časovno zajeto v štiri desetletja pred prvo svetovno vojno, v čas, ko se je vedno bolj razkrajal stari svet in se v trpljenju, bolečinah in borbi porajal novi, ki ga je tako jasno, s preroško besedo v svojih delih napovedoval Ivan Cankar, a mu je učakal komaj prve jasnejše oblike ob koncu prve svetovne vojne. Če se danes oziramo na prehojeno pot in tudi usmerjamo svoje korake trdno v bodočnost, nas neprestano preseneča, kako so se že doslej v veliki meri uresničile njegove misli in kako je pot, ki smo si jo izbrali mi in po kateri je krenilo delovno ljudstvo vsega sveta, njegova pot.

»Ti, ki si delal — tvoje je plačilo: to je postava!« je zapisal v »Hlapcu Jerneju«. In v »Hlapcih« pravi učitelj Jerman kovaču Kalandru, ko gleda njegovo roko: »Ta roka bo kovala svet... Vi, ki imate v srcu mladost in v pesti moč, vi glejte! Ob vaših plečih bo slonelo življenje!!! Pa v predavanju »Očiščenje in pomlajenje« besede: »To se pravi: temeljna načela socializma in zadnji cilji njegovi so last vseh narodov; toda pota, ki vodijo do teh ciljev, si more začrtati le vsak narod zase, po svoji osebnosti, po svojih domačih gospodarskih, političnih in kulturnih razmerah.« In še njegova izjava v predavanju »Slovenci in Jugoslovani«, za tisti čas poguma, revolucionarna zamisel, danes pa v ustavi uzakonjena stvarnost: »Ako pride kdaj do političnega združenja jugoslovanskih narodov — in ne samo moja vroča želja je, temveč tudi moje trdno prepričanje, da do tega združenja res pride — tedaj se to ne more izvršiti drugače, kakor da se združijo enakopravni in enakovredni narodi.« Res, lepše, globlje, jasneje ni o teh vprašanjih nihče govoril in pisal.

Cankarjevo literarno delo je izredno bogato in obsežno. 20 zvezkov obsega predvojna izdaja njegovih zbranih spisov (pred kratkim je izšel še eden, dodatni). Med njimi so pesmi in proza, romani, novele, povesti, črtice, so tehtna dramatska dela, politični in satirični spisi ter predavanja; nekatera dela so pisana v realističnem slogu; v mnogih z živo umetniško besedo obravnava žgoča sodobna socialna vprašanja, v drugih pa se s toplim čustvom spominja svoje mladosti, svoje matere, sanja in hrepeni po svetu čiste lepote. Toliko je v vseh teh delih miselne teže in izrazne lepote, da za vsakogar in ob vsakem času vsa niti niso. Za vse pa veljajo besede, ki jih je napisal sam:

»Moje delo je knjiga ljubezni — odpri jo, domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin! Dal sem ti, kar sem imel; če je bilo veliko ali malo — Bog je delil, Bog razsodi. Dal sem ti svoje srce in razum, svojo fantazijo in svojo besedo, dal sem ti svoje življenje — kaj bi ti še dal?« I. A.

Gledališke uprizoritve v Ptuju

DVOJNO »SKUPNO STANOVANJE«

Dobričaninova veseloigra »Skupno stanovanje« skuša bičati stanovanjsko stisko, ki je tako značilna za današnji čas. Osredotočena je na hišo, katero šele gradijo, pa vendar se med gole zidove vselijo prvi stanovalci. Nekateri pridejo rednim potom, drugi skozi okno, kot lastovke priletijo tudi podnajemniki in zaplet je tu. Po stari navadi se med seboj ne razumejo tudi ljubezenske zgodbice ne manjka, ali razplet veseloigre je dokaj velikopotezen: stanovalci sklenejo ustanoviti skupno gospodinjstvo in se poročijo vsevprek. V komediji je premalo duhovitosti za dobro satiro in premalo klovnovščine za dobro burko, skratka, delo je povprečna komedija. Vendar smo v Ptuju doživeli uprizoritev »Skupnega stanovanja« kar z dveh strani.

V MESTNEM GLEDALIŠČU...

V soboto, 28. maja, so igrali »Skupno stanovanje« v Mestnem gledališču, pod režiserskim vodstvom Hinka Košaka. Premiera je bila slabo obiskana, ker je mnogo ljudi, ki imajo premierski abonma, odpotovalo zaradi prvomajskega praznika. Morebiti zato ni bilo opaziti, da igralski kolektiv igra s prizadevnostjo, katere smo že vajeni, čeprav je omeniti nekaj prav uspelih kreacij: Daniel Šugman je bil v vlogi deda Bogota izviren in je dobro obvladal komično igro. Prav tako je Berta Ukmarjeva kot tetka Pola upodobila zelo posrečen lik prepirljive in jezične stanovalke. Tudi ni prezreti igre Vere Videčnikove, Adolfa Anderla in drugih, katerih vloge pač niso pisane z uspešno roko, so pa v komediji nujno potrebne. Gledalec pa se vendar ni mogel izognebiti občutka, da večini nastopajočih igra ne gre od srca. Pri komediji, kakršna je »Skupno stanovanje«, ni to nič čudnega. Ljubitelji lahkega razvedrila pa so seveda nad »Skupnim stanovanjem« navdušeni.

... In v izvedbi amaterske skupine sedmošolcev

Z isto veseloigro je nastopila v ponedeljek, 7 aprila, amaterska skupina sedmošolcev ptujske gimnazije. Ni moj namen delati kakšne primerjave med poklicnim gledališčem in amaterji, ki so večinoma prvič bili na odrskih deskah, čeprav je bilo med občinstvom slišati pripombe v tem smislu. Naši sedmošolci so bili preveč skromni, da bi na plakatih napisali imena nastopajočih, zato jih ne morem imensko omeniti. Lahko pa se reče, da so zaigrali z mladostnim poletom in voljo, kar pri gledališki umetnosti veliko pomeni. Ded Bogo, gospa Kata in tetka Pola so naravnost presenetili, toliko je bilo v njih igri nadarjenosti. Zdi se mi, da je bila ta uprizoritev nekaj več kot denarna bera za izlet (ali za kar bodo že izkupiček uporabili). Dokazali so, da se mladina ne samo zanima, temveč tudi uspešno udejstvuje na odru.

OTHELLO

V soboto, 5. maja, je amaterska igralska skupina ptujskega akademskega kluba uprizorila v Mestnem gledališču »Othella« Williama Shakespeara. Zahtevno klasično tragedijo, katere se lotevajo le izkušeni gledališki ljudje, je režiral Zlatko Šugman, ki je pokazal precej iznajdljivosti in režiserskih sposobnosti, seveda pa tudi precej neizogibnih režijskih napak. Večina igralcev ni pokazala še kakšne večje nadarjenosti, razen Mirka Toša, ki je igral Othella ter Zlatka Šugmana v vlogi Jaga. Drži, da Shakespeare težko prenese amaterstvo, zato je tragedija v zasedbi amaterjev mnogo trpela. Nečist govor, okornost na odru in spotakljivost, vse to vpliva v takšnem delu naravnost groteskno. Vendar je treba priznati, da so naši akademiki po svojih močeh storili več kot je marsikdo pričakoval. Bili so trenutki, ko so občinstvo osvojili in njih trud ni prezirati. Škoda je le, da so se spoprijeli z »Othellom«, ko bi mogoče v kakšni lažji drami mnogo bolj uspeli.

Oficirske vaje in taborjenje v poletju

V letošnjem poletju bo organiziralo Združenje rezervnih oficirjev Jugoslavije, okrajni odbor Ptuj, vežbe in taborjenje za rezervne oficirje, kar bo materialno podprl z družbenimi sredstvi tudi OLO Ptuj.

Razočaran človek si izbira prijatelja previdno. Dobra knjiga vas pa nikoli ne razočara, zato je vaš najboljši prijatelj.

Ali ste že naročili knjižno zbirko »Kmečke knjige« za leto 1957? Za 300 din dobite štiri koristne in poučne knjige: Koledar Kmečke knjige za 1957, zanimivo povest Antona Ingoliča Ugasla dolina, tretji zvezek dr. Grafenauerjeve Zgodovine slovenskega naroda in inž. Franceta Adamiča Obnovo našega sadjarstva.

Če zbirke še niste naročili, storite to takoj! Vpisovanje naročnikov bo zaključeno 1. julija 1956.

Založba »KMEČKA KNJIGA«

Ptujčani so dostojno proslavili Prvi maj

Čeprav se je obetalo na predvečer Prvega maja slabo vreme, se je na Trgu mladinskih delovnih brigad zbralo veliko število Ptujčanov k proslavi praznika dela. Mesto je bilo odeto v praznično lice: vihrale so številne zastave, ptujski grad je bil osvetljen z močnimi ža-

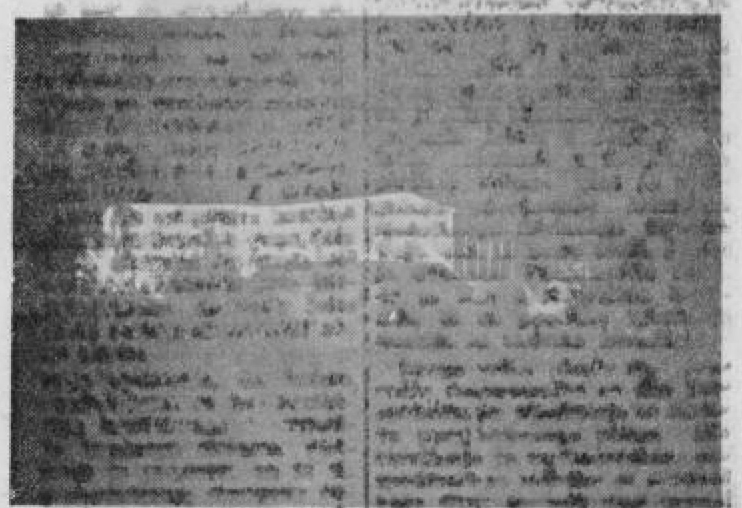

rometi in vsa izložbena okna so bila okrašena. Z balkona poslopja občinskega ljudskega odbora je množici spregovoril tovariš Ivan Kranjčič, sekretar občinskega komiteja ZKS o pomenu in zgodovini prvomajskega praznovanja. Ves čas med govorom tovariša Kranjčiča so švigale v nebo raznobarvne rakete. Po govoru je bil prečitan odlok o odlikovanju nekaterih zaslužnih državljanov, nakar je na stopnišču občinskega ljudskega odbora zapel mešani pevski zbor »Svobode« Ptuj nekaj borbenih pesmi. S tem je bila proslava na Trgu mladinskih delovnih brigad zaključena in Ptujčani so se uvrstili v povorko, na katere čelu je korakala godba. Prižgale so se številne plamenice in povorka je krenila skozi mesto na Panoramo, kjer je bil pripravljen velik kres, katerega so prižgali ob prihodu povorke in ob ognju so se ljudje veselili pozno v noč. Pogled na razsvetljeni ptujski grad in rakete, ki so venomer švigale nad mestom, je bil z druge strani Drave naravnost veličasten. Do polnoči je bilo po ptujskih ulicah živahno in veselo.

Prvomajsko jutro je obetalo lep dan in že zgodaj zjutraj so ljudje odšli v naravo ter se udeležili več izletov, katere so priredili delovni kolektivi in društva. V Ptuju samem so na športnem stadionu svečano otvorili novo kegljišče, ki je izredno okusno in sodobno urejeno ter je lahko v ponos ljubiteljem kegljaškega športa, ki so se za ureditev tega kegljišča zelo zavzemali. Po otvoritvi so bile tekme v kegljanju. Avto-moto društvo je priredilo izlet z motorji na Pohorje. Tudi naslednji dan ni manjkalo izletnikov in veselih družb v okolici Ptuja. Tako so Ptujčani vedro in dostojno proslavili delavski praznik, kakor so ga slavili povsod v naši zemlji.

D. P.

8. julija se bodo na Borlu zbrali bivši interniranci

Grad Borl je bil v času okupacije najprej zbirno taborišče, od koder so pošiljali naše ljudi v Srbijo, Bosno in na Hrvatsko, pozneje pa je bil koncentracijsko taborišče, kamor so zapirali sodelavce OF.

Občinski odbor ZB NOV občine Borl je sklenil, da v spomin na te dogodke vzida na notranjem dvorišču Borla spominsko ploščo, ki naj vse obiskovalce opozarja na dogodke iz narodnoosvobodilne vojne. Plošča bo odkrita 8. julija in bo ob tej priložnosti organiziran tudi zbor vseh bivših internirancev. Posebna komisija zbira podatke o tem, kdo je bil na Borlu zaprt, tako da bo lahko sestavila spominsko knjigo in naredila velik zemljevid, ki naj pokaže, iz katerih krajev Slovenije so bili bivši interniranci in zaporniki in kam vse so bili od tod poslani. Pozneje bo na Borlu organiziran lokalni muzej, kjer bo razstavljena knjiga s podatki o interniranih, imenovani zemljevid in drugi spomini na tisto dobo. Da bomo to lahko naredili, pozivamo vse, ki so bili na Borlu zaprti, da pošljejo na Občinski odbor ZB Borl, pošta Cirkulane sledeče podatke: priimek in ime, datum in kraj rojstva, sedanje bivališče, čas, kdaj je bil interniran na Borlu, kje je bil prej zaprt in kam je bil poslan iz Borla. Svojci in sorodniki naj pošljejo te podatke tudi za tiste, ki so bili pozneje kot talci ustreljeni, ali pa so umrli v drugih koncentracijskih taboriščih oziroma padli v partizanih.

Občinski odbor ZB pripravlja v zvezi z odkritjem spominske plošče ter zborovanjem bivših internirancev tudi veliko kulturno prireditev. Prireditelji upajo, da se bodo bivši zaporniki in interniranci iz Borla temu pozivu odzvali in da bo 8. julij pravi zbor bivših internirancev.

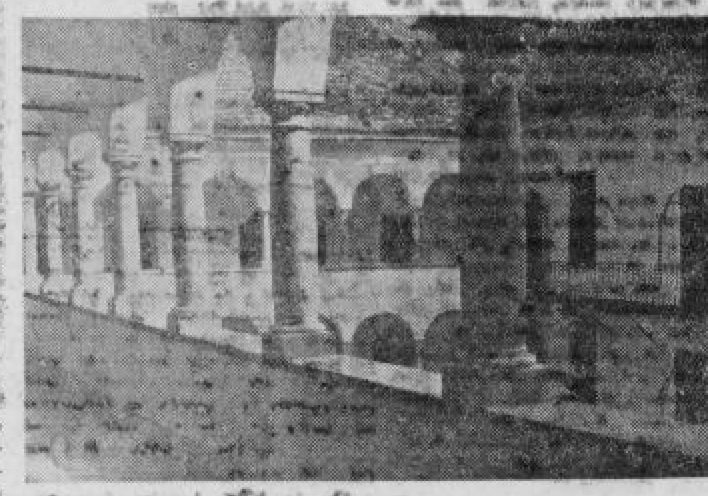

Notranjost gradu na Borlu

Mirka Ogorelca ni več med nami

V petek, 27. aprila, zvečer je umrl v Ptuju MIRKO OGORELEC, član ZK, direktor Pletarne z o. j. Ptuj, odbornik občinskega in okrajnega ljudskega odbora Ptuj ter član njunih svetov, predsednik Obrtne zbornice za okraj Ptuj, Okrajne gasilske zveze Ptuj, Mestne hranilnice in Okrajne gospodarske razstave Ptuj ter član mnogih organizacij in društev.

Poslovil se je od nas ravno za dan 1. maja na praznik delovnega ljudstva, kateremu je bil tako vdan in je z njim prenašal težave pred in med vojno, se boril za njegove pravice in voljno sprejemal na svoja ramena povojne skrbi in naloge kot političen aktivist in kot gospodarstvenik, ki je kljub bolehnosti in šestdesetim letom starosti zgledno izvrševal vse naloge in odgovornosti ter bil še drugim v pomoč. Ob prazniku delovnega ljudstva in njemu v slovo so plapolale narodne in delavske zastave v Ptuju. Vsi smo občutili globoko bol, ko se je Mirkovo vidno in odgovorno mesto v Ptuju izpraznilo z njegovo prerano smrtjo.

Nešteti venci ob njegovi krsti v Pletarni in pozneje na magistratu v Ptuju so pričali, da so se vsi kolektivi, organizacije in društva hoteli s cvetjem oddolžiti Mirku Ogorelcu za vse, kar je dolga leta pomenil za Ptuj in ptujski okraj. Častna straža funkcionarjev ob njegovi krsti, žalna seja občinskega ljudskega odbora Ptuj, številni govori v Ptuju in v Cirkulanah, v njegovem rostnem kraju, v katerem si je želel zadnji počitek, velika udeležba na pogrebu in številno zbrano ljudstvo nam je v dokaz, kako priljubljen je bil Mirko Ogorelec in kako težko ga bomo pogrešali.

Po vseh ljudeh, ki se bodo tako kot Mirko Ogorelec vztrajno in dosledno borili za vsestranski napredek naše domovine, bomo častili spomin nanj, ki nam bo ostal svetel zgled; da je mesto patriota socialistične domovine sredi delovnega ljudstva z vedno polnimi rokami dela in ob globoki predanosti za zmago socializma.

V. J.

Še nekaj iz JLA

Komanda jugosl. vojnega letalstva je razpisala, da bo sprejemala letos septembra v šole rezervnih oficirjev-pilotov in v šole rezervnih oficirjev zrakoplovnotehnične službe dečke s končano nižjo gimnazijo ali strokovno šolo, starosti do 26 let v pilotske šole, v šole rezervnih oficirjev zrakoplovnotehnične službe pa dečke s končano srednje tehnično šolo ali tehnično fakulteto starosti do 27 let. Študij v obeh šolah bo trajal 12 mesecev. Po končani šoli dobijo absolventi teh šol pilotsko diplomo in čin rezervnega podporočnika oziroma rezervnega poročnika zrakoplovnotehnične službe.

Vse informacije dajejo občinski vojaški referenti in vojni odsek v Ptuju.

Za vojaške šole in akademije se je doslej prijavilo nad 20 mladincev iz vseh predelov okraja, ki so bili že zdravniško pregledani in potrjeni kot sposobni za vojaške šole in akademije.

Prva skupina pripadnikov predvojaške vzgoje, 300 dečkov letnika 1939 iz Vidma, Tomaža, Leskovca, Cirkulan in Zetal, bo začela 20. maja t. l. letošnje taborjenje pripadnikov predvojaške vzgoje pri Lovrencu na Dravskem polju. Komandirji taborjenja so na 7-dnevnem tečaju v Mariboru. Vojni odsek Ptuj se nabavlja za taborjenje razne športne rekvizite. Če mu bo uspelo, bo nabavil tudi kinoprojektor za redne kino predstave v taboru. Vsi pripadniki predvojaške vzgoje bodo najprej zdravniško pregledani. Dopoldne bodo imeli predvojaški teoretični in praktični pouk, popoldne pa razne krožke, fizkulturo in drugo, kar jim bo v pouk in zabavo.

Tri dni meseca julija t. l. se bodo pri Lovrencu zbrali rezervni oficirji ptujskega okraja, kjer bo tridnevno taborjenje z vajami za komandni kader v JLA. Predvidoma bo to taborjenje v dnevih od 6. do 8. julija 1956.

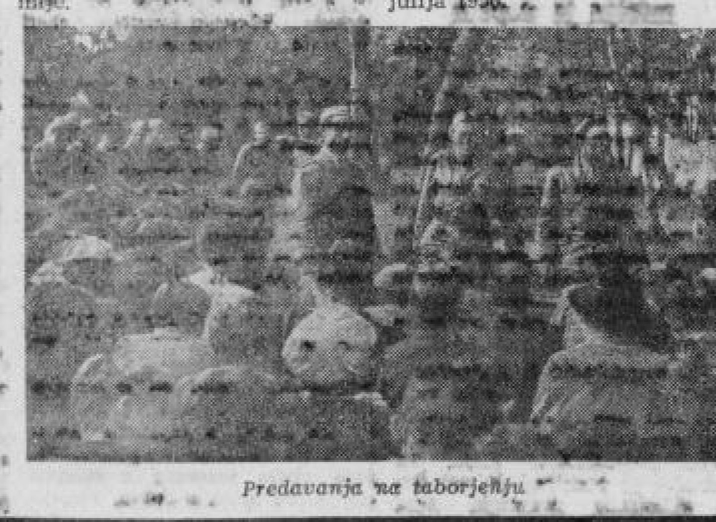

Predavanja na taborjenju

Iz Miklavža pri Ormožu

29. aprila t. l. je IZUD Kog gostoval pri Miklavžu v Zadružnem domu z veseloigro »Kam iz zadreg«. Igralci so se za igro dobro pripravili in težko je reči, kateri izmed njih je bolje odigral svojo vlogo. Vložili so res mnogo truda in je igra dobro uspela. Občinstvo jo je sprejelo s številnim obiskom kljub slabemu vremenu in se ob veselih prizorih nasmejalo od srca.

Ne moremo pa reči, da so to veseloigro gostoljubno sprejeli nekateri člani vodstva IZUD Miklavž, ki so videli v prireditvi samo materialno stran, in govorili, da jih nameravajo goste oskubsti, čeprav bi se lahko trdilo nasprotno, ker je moral IZUD Kog plačati za dvorano 3000 din. Posebno družina Simonič od Miklavža si lasti nekak monopol pri režiranju iger in kaj nerada vidi, če pride kdo gostovat, pa naj bo to s Koga, Vinogradniškega gospodarstva »Jože Kerenčič« ali od kod drugod.

Smatramo, da bi bilo prav, da bi sosednja izobraževalna društva sodelovala in medsebojno tekmovala v kvaliteti prireditev in da jih pri tem ne bi vodil samo materialni efekt ampak resnično delo za izobraževanje in kulturni dvig kmečkega prebivalstva.

Bevkov „Tonček" na odru v Markovcih

V nedeljo zjutraj, 6. maja 1956, sta šolski odbor in učiteljstvo izvedla masovni roditeljski sestanek. Ravnatelj šole je opozoril starše na skorajšnji konec šolskega leta. Pozval jih je, da nudijo svojim otrokom čim več časa za učenje in s tem omogočijo marsikateremu učencu-dijaku, da si popravi in izboljša učno-vzgojni uspeh.

Pionirji osnovne šole in nižje gimnazije so za starše uprizorili mladinsko igrico Franceta Bevka »TONČEK«. Igro je režirala tov. Zlahtič Pavla, učiteljica. Dejanje se dogaja na Primorskem. Vsebina igre nas popelje v čas italijanskega fašističnega režima — nasilja, ko so hoteli prisilno poitalijančiti naše zavedno slovensko ljudstvo. Igralci so dobro prikazali posamezna dejanja. Zelo dobro so se vživeli v svoje vloge in jih prav življenjsko reševali, tako da so imeli gledalci pred seboj resnično življenje naše mladine na vasi.

Z nepričakovano udeležbo staršev na sestanku, saj je bila prosvetna dvorana polna, so starši pokazali pravo razumevanje za delo in trud svojih otrok-igralcev in jim s tem dali največje plačilo in priznanje, ki so ga sploh mogli dati. Priporočljivo bi bilo, da se še starši tudi v bodoče odzovejo pozivu mladine in se še vnaprej udeležujejo njihovih prireditev v tako velikem številu.

Po uprizoritvi mladinske igrice so starši in razredniki razvili prav živahen medsebojni razgovor, ki se je zavlekel daleč v dopoldanski čas.

V nedeljo bo v Srečah komemoracija

V nedeljo, 13. maja t. l., popoldne ob 14. uri bo v Srečah pri Makolah žalna slovesnost pri Sagadinovi zidanici, kjer je bila v času NOV prehodna partizanska bolnica, ki so jo fašisti v noči med 12. in 13. aprilom 1945 napadli, jo zažgali in kjer so v ognju tragično končala življenja Ludvika in Marije Sagadin in dr. Mileta Lavickega, v kleti pa življenja dr. Vojka in dr. Rožice, očeta in sina Mirana. Organizacij ZB NOV Makole in Lešje ter Ptuj se skupno s svojci padlih Sagadinovih pri spomeniku v Srečah vsako leto poklonijo njihovemu spominu.

IVAN CANKAR:

Hlapec Jernej in njegova pravica

To povest vam pripovedujem, kakor se je po resnici vršila z vsemi svojimi nekrščanskimi krivicami in z vso svojo žalostjo. Nobene laži ni zraven, nič lepih besed in nobene hinavščine. Obstrmeli so ljudje na Betajnovi in so plahi povesili glave, zakaj vzdignilo se je na hribu in je stopilo v dolino kakor črna smrt. Velika in tiha senca je stopila v dolino: glava temen oblak, noge silne jagnedi na loki; svetla kosa, na rami sloneča, pa se je bleščala tja do Ljubljane.

Starega Sitarja so pokopali; Bog mu daj nebesa, blag človek je bil. Zvon je odzvonil, župnik se je preoblekel, pogrebci so se napotili v krčmo. Sedli so za dolgo mizo pri Strižnarju, vsi črno oblečeni, resni in zamišljeni, ženske objokane; hlapec Jernej, dolg, star in siv, kakor je bil, je sedel na klop pod oknom; otrl si je čelo z rdečim robcem in je zavzdihnil.

»Vsi pojdemo; jaz, mislim, bom prvi stopil na njegovo gaz!«

Pa je rekel mladi Sitar:

»No, Jernej, ti pa sediš tam široko in ošabno, kakor gospodar! Kdo je dedoval, ti ali jaz? Prvo besedo si zinil; prvi nisi!«

Jernej se je veselo nasmehnil in je veselo pogledal.

»Zmerom si bil norčav in poreden, pa tak ostaneš, Tone! Meni pa se prav in dobro zdi, da te ni potrla bridkost — moškim vino, solze babam!«

In je točil in je vzdignil kozarec, toda nihče ga ni vzdignil z njim.

Jernej je postavil kozarec na mizo, še preden se ga je dotaknil z ustnicami. Gledal je osupel gospodarja in družino in je videl same čemerne obraze.

»No, kaj?«

Leglo mu je na srce kakor težek mraz. Ne iz ust ne iz oči ni bilo odgovora.

»No, kaj? Ali sem zašel med mešetarje in cigane, da me gledate in nič ne govorite? Ali sedim z našo družino, ali z iblajtarji, ki snujejo, kako bi me ukanili?«

Sitar pa je rekel:

»Ne zmerjaj nas, hlapec, z mešetarji, cigani in iblajtarji! Še preden si ga poskusil, si pijan!«

Trikrat se je ozrl Jernej po družini, od obraza do obraza; nato je prijel kozarec in je izlil vino v steklenico; počasi in dolgo je izlival, ker se mu je roka tresla. Nato je vstal, pa odložil se je in je vzel klobuk z obema rokama. Dolg in upognjen je bil, ko je stal za mizo; kakor je bil upognjen, se je s sivo glavo skoro dotikal začrnelega tramu na stropu; stal je tam, lica zgubljena, zagorela, za silo obrita, oči žive in vedre pod košatimi obrvmi.

»Ni lepo od tebe, gospodar, tudi od vas ni lepo, družina, ljubi moji, da mi ne privoščite kaplje vina na pogrebščini! Bog vam blagoslovi obilno, kar boste jedli in pili, nisem vam zavidal! Če ste naredili novo postavo, ubogal jo bom: mladim kruha, starcem kamen; zdravim ribo, bolnim kačo; spočitim jajce, trudnim škorpijona! Ne sodi hlapcu, da bi razdiral, kar je ustanovil gospodar!«

Mladi Sitar, nagel človek, je zardel od srda.

»Ni nam sila tvojih pridig, Jernej! Če ti vino ne diši, Bog s teboj!«

»Ošaben si, Jernej, gospodarjev gospodar!« je rekla Sitarica.

»Narobe hiša, kjer sedi hlapec na zapečku in briše škornje ob gospodarjev hrbet!« je rekla tašča.

»Narobe voz, ki ga vleče gospodar, hlapec pa drži vajeti!« je rekel svak.

»Narobe kmetija, kjer orje gospodar, ko se hlapec v senci ščeperi!« je rekel sosed.

In ko so rekli, se je Jernej še enkrat priklonil.

»Pametno je, kakor ste povedali, in nič krivice ni v vaših besedah. Zatorej vam blagoslovi Bog jed in pijačo, meni pa mirno vest in življenje brez greha!«

Tako je rekel hlapec Jernej in je pljunil na prag in je šel.

Šel je naravnost po stezi čez polje, ob potoku, ki se je skoro usahel zgubil v belem pesku. Vroč in tih dan je bil v maju; blizu je bila prezgodnja nevihta, tam že za zeleno goro; vse je molčalo na loki, na polju, zemlja se je bala nezgode in si ni upala dihati.

Ko je ugledal Jernej od daleč, tam pod klancem, belo hišo z zelenimi okni, in hlev in skedenj in kašče, se mu je storilo težko pri srcu. Tam ni bilo ne za pest prsti, na kateri bi se ne bil poznal trud njegovih rok, njegovega čela pot. Živi človek v hiši leto dni, živi deset let in štirideset let — in glejte, ljudje božji, hiša mu je podobna, kakor brat bratu, in ljubezen je med njima. In kadar pojde v daljne kraje po nemilem ukazu, bo jokal po hiši bolj kakor po bratu in bolj kakor je nekoč jokal po materi.

Jerneju se je zazdelo, da ga tista zelena okna ne pozdravljajo več tako prijazno, kakor so ga pozdravljala zmerom; in da je na hiši, na vsem belem domu, kakor tiha bridkost vdove.

Bridkost pa je podobna zrnu, ki rodi tisočeren sad. Komaj vsajeno v srce, se razraste bohotno, tako da tolažbi ni več ne prsti ne soka. In komaj užaljeno je bilo srce Jerneju takoj vse obteženo in močno žalostno.

»Kaj si storil, gospodar, s hudo besedo, kaj si storil meni, starcu? Zakaj si naredil, da je osramočen in potrt na zimo, ki ni poznal bridkosti ne v daljni spomladi in ne vse dolgo poletje?«

Jernej ni stopil v hišo, tudi na polje ni pogledal; šel je v hlev in je legel na steljo. Tam je mislil take misli, kakršnih nikoli poprej.

— Štirideset let bo, tako je mislil, štirideset in nič manj, ko sem prestopil ta prag. Bajta je bila takrat, čemerna in ubožna da je bilo gospodarja sram in hlapca. Pa je tekel pot v potokih, pa smo postavili dom, da je ženskam veselje, moškim čast. Kdo ga je postavil? Vsi so pomrli, trudni; ostal sem sam, poslednji gospodar. Na prostrano, blagoslovljeno polje gleda naš dom. Kdo je obdelal to prostrano polje, kdo ga je razširil? Vsi so pomrli, ostal sem sam, poslednji oralec, poslednji kosec... Glejte, čudo prečudno: štirideset let je rodila jablan, vsa čast in gospodar; pa pride tujec, pa bi izkopal jablan ter jo presadil na kamen!... Glejte, čudo prečudno: štirideset let je robotal, da bi postavil dom, s svojim potom je pognojil polje in senožet; in ko je dom stal, ko sta bila rodovitna polje in senožet, pride človek — od kod pač pride? — in pravi: nisi prvi! Ter ga spodi v hlev, sam pa sede na zapeček in si baše pipo.

(Dalje prihodnjič)

zanimivosti

Etnografska zbirka ptujskega muzeja bo prav zanimiva

V okviru Etnografske zbirke Mestnega muzeja v Ptuju, predstavlja del ljudske duhovne in materialne kulture vražjeverstvo s svojimi različnimi predmeti, ki so večinoma iz cerkvene zbirke s Ptujske gore. Ob pogledu nanje marsikdo ne ve, da sega njihovo poreklo prav v poganско pradavnino in kako je cerkev spretno odela preko njih krščansko preobleko, da je slepila lahkoverno preprosto ljudstvo.

Človek si v pretekli dobi, ko je bila njegova zavest še na zelo nizki stopnji, ni znal razlagati mnoge prirodne pojave, ker ni vedel, da imajo vsi svoj izvor in poreklo v naravnih zakonih. Ni si znal raztolmačiti pojava bliska in groma, nastanek toče, menjave dneva in noči ter letnih časov. Te pojave je pripisoval različnim nadnaravnim silam in raznim božanstvom. Pred njimi se je čutil popolnoma brez moči in neznatnega, zato se je hotel izogniti njihovi jezi in ji zadostiti z različnimi daritvami.

Ljudska domišljija je ustvarila tudi vero v temne sile — demone, ki so lahko človeku stalno škodovali. Ti demoni so bili povzročitelji različnih bolezni, vplivali pa so celo na rodnost žene. Iz človeškega telesa so jih hoteli pregnati na mnoge načine, n. pr. s kajenjem, kričanjem, pokanjem z biči ali s podobnimi dejanji, ki so se ohranila v ljudskih običajih, posebno pri primitivnih ljudstvih pa tudi pri kulturnih narodih vse do polpretekle dobe. Obvarovati pa se je hotel človek škodljivih demonskih vplivov tudi s čarobnimi predmeti — amuleti ali naborki, ki jih je nosil obešene na telesu, največkrat okrog vratu in rok.

Porodniška steklenička

K bogovom pa se je primitivni človek zatekal tudi po pomoč v nezgodah, posebno v boleznih. V zahvalo za ozdravljenje jim je prinašal za izpolnjeno zaobljubo darove, ki so jih predstavljali v majhni obliki ozdraveli ud. Prvotno so jih prinašali v zahvalo za izpolnjeno zaobljubo, posvečeno različnim bogovom — priprošnjikom. Pozneje je ta način darovanja prevzelo od poganov tudi krščanstvo. Tedaj so prinašali te predmete kot posvetilo in v znak dane zaobljube svetnikom — priprošnjikom. Tako vidimo, da so ti predmeti iz voska: roka, noga, podoba žene, moža in otroka starejši, kot katoliška cerkev in da sega njihovo poreklo v poganско dobo. Poznali pa so tudi votive, kot imenujemo zaobljubne darove, domačih živali, ki so jih darovali posebnim bogovom, v krščanski dobi pa različnim svetnikom — priprošnjikom v posvetilo za zdravje pri živini.

Med votivi pa imamo tudi podobo žabe, ki predstavlja zaobljubno daritev, ki so jo prinašale žene, ki so si želele potomcev ali pa porodnice za srečen porod. Votivna žaba pa je bila tudi simbol ozdravljenja raznih ženskih bolezni. Zakaj je ljudska domišljija prevzela pri tem verovanju ravno žabo? Po ljudskem verovanju je bila žaba — krastača tajno vilinsko bitje, ki je moglo škodovati in vplivati celo na rodovitnost ali nerodovitnost žene. Zato so izdelovali amulete in votive v obliki žabe, da bi se žene obvarovale škodljivih sil. Cerkev je te votive prisvojila posameznim svetnikom, kar vidimo na votivu žabe, na katerem so križ in razni drugi krščanski znaki. Podoben votivni predmet je tudi porodniška steklenička, ki so jo v preteklosti obešali porodnicam na roke, in sicer na desno roko, če so si želeli deklico, na levo pa dečka, ker so verovali, da morejo tajne nevidljive sile vplivati na spol novorojenca.

Naborki

Predmeti iz voska

ML

Cerkev-muzej na Ptujski gori

Kapaciteta jugoslovanske vojne industrije

Te dni smo proslavljali petnajstletnico Jugoslovanske ljudske armade. Prva regularna enota Armade — Prva proletarska brigada — je bila formirana 22. decembra 1942 v bosenskem mestecu Rudo. V tem času je štela vojska narodnoosvobodilnega gibanja okoli 150 tisoč borcev. Na dan osvobojenja, 15. maja 1945, pa je bilo v sestavi JLA okrog 800.000 vojakov.

V teku vojne so bile vojašnice in drugi vojaški objekti popolnoma uničeni. Armada je uporabljala po končani vojni trofejno orožje, zalog in vojne industrije pa ni bilo.

Vendar so enote JLA hitro dosegle nivo modernih in dobro opremljenih armad. Do konca leta 1955 je izdala Jugoslavija okrog 886 milijard dinarjev za potrebe svojih oboroženih sil. Ti izdatki so predstavljali za jugoslovansko gospodarstvo veliko breme in so znašali okrog četrtino narodnega dohodka.

Ob koncu vojne je bila vrednost vojne industrije zelo nizka in je znašala 2300 milijonov dinarjev. Zato je bila gradnja domače vojne industrije važen faktor pri krepitvi obrambnih sil države.

Posebno mnogo sredstev je bilo vloženih po letu 1948. Hiter industrijski razvoj in velika bogastva v strateških surovinah so omogočila, da je n. pr. 1950. leta 90% vojni industriji potrebnih surovin bilo domačega izvora.

V času med 1949. in 1955. letom je bilo zgrajenih nekaj desetin tovarn in vojna industrija je dala leta 1952 sedem in polkrat več proizvodov kakor leta 1947. Proizvodnja v letu 1953 je presegla ono iz leta 1952 za 28%.

Danes oskrbuje jugoslovanska vojna industrija Armado z vso osnovno oborožitvijo in z opremo. Proizvaja vse vrste pehotnega orožja: puške, strojnice, brzostrelke, minometalce, reaktivne metalce, topove raznih kalibrov, municijo vseh vrst, eksplozive in drugo vojaško opremo. Vzporedno s tem se gradijo objekti za proizvodnjo težke oborožitve, tankov in težkih topov.

Za proizvode naše vojne industrije se zanima tudi inozemstvo. Že dalj časa jugoslovanske tovarne municije dobavljajo svoje izdelke na podlagi off-shore naročil.

Jugoslovanska vojna industrija se lahko vsak čas preusmeri na izdelovanje predmetov za široko potrošnjo. V času od 1948. do 1952. leta je izročila vojna industrija notranjemu tržišču proizvode v vrednosti 10 milijard dinarjev. V preteklem letu je bilo 26% skupne proizvodnje namenjeno notranjemu tržišču in izvozu, tega leta pa bo znašal ta odstotek 50%.

Pred vojno leta 1941 je razpolagala Jugoslavija z 265 bojnimi letali, danes pa izdeluje letalska industrija nekoliko tipov letal.

Kapacitete jugoslovanskih ladjedelnic so povečane v primeri z letom 1941 za okrog 600%. V njih je bilo zgrajenih v petih povojnih letih devetkrat več ladij kakor v dvajsetih letih pred vojno. Ladjedelniška industrija gradi hitre torpedne čolne, minolovce, podmornice, patrolne ladje, rušilce itd. Do konca leta 1955 je bilo zgrajenih več sto takšnih objektov. (Jugopres)

Iz Bresnice

Delavci KG Dornova iz Bresnice so skupaj z SZDL Bresnica priredili na čast 1. maja velik kres. Ob njem se je zbralo okrog 120 vaščanov.

Čeprav so 1. maj proslavljali enako tudi prejšnja leta, vendar tako različnega razpoloženja kot letos, ne pomnijo. Vse je bilo veselo, staro in mlado, delavci iz vasi, kmetje in delavci iz mest. V noč se je razlegala pesem, vriskanje in seveda tudi streljanje iz možnarjev. Šele, ko je droban dež spodil muzikante pod kap, so se tudi ostali napotili za zvoki harmonike in kitare. Tu se je razvilo pravo ljudsko rajanje pozno v noč, čeprav je bilo za toliko ljudi malo pretesno.

Vedno se nam ob takih primerih, ko bi radi skupaj praznovali ali se zbrali na sestanek v večjem številu, postavi naproti vprašanje prostora. Zato ne bo odveč, če v tem dopisu omenim, da so vaščani Bresnice hvaležni svojemu Prost. gasilskemu društvu, ki si je postavilo nalogo, da ta problem v bližnji bodočnosti reši. Seveda bo to terjalo precej materialnih sredstev in je zato zaželeno s strani gasilcev, da bi naleteli pri slehernemu vaščanu na polno razumevanje, ko bodo potrkali na njihova vrata.

Če bo šlo po sreči, bodo mednarodni praznik dela 1. maj, ki se je že popolnoma uveljavil tudi na vasi — praznovali čez dve leti v Bresnici pod streho novega gasilskega doma. Vso srečo! -n-a.

Spomenik na Karavankah

Ne mine leto, da ne bi kakšna skupina Francozov obiskala zanimivega spomenika, ki stoji visoko v Karavankah. Spomenik stoji v bližini vhoda v Ljubeljski predor in ga tvori pet visokih soh, ki obdajajo žrtvenik z napisom »J'accuse!« Kipar Boris Kobe, tvorec spomenika, je postavil na žrtvenik človeški skelet iz železa, da bi zgovorno povedal vsakemu obiskovalcu, kaj se je v letih vojne odigravalo v tem kraju.

Vendar mogoče še zgovorneje od tega spomenika, postavljenega leta 1945, govore o dogajanju v tem kraju ostanki iz vojnega časa — temelji taboriščnih barak in v njihovi bližini jama z železnim sodom, pokrita z železno rešetko. To je ostanek krematorija, v katerem so sežigali stanovalce tega koncentracijskega taborišča, v kolikor se gestapovci niso odločili jih skupno s kupi kamenja, ki so jih pripeljali iz nastajajočega predora, zasipati v kakšen prepad.

Nekoč bodo na spomenik tudi vklesana imena teh nesrečnih žrtev, imena Slovencev, Francozov, Poljakov in Čehov. Tedaj se bodo preživeli internranci, ko bodo obiskovali kraj svojih muk, spomnili mnogih svojih tovarišev, od katerih je ostalo samo ime na plošči. Vse so privlekli iz Mauthausena, da bi prebili predor pod Karavankami, ki bi naj služil boljši zvezi hitlerjeve vojske z njenimi armadami na Balkanu in v Italiji.

Toda spomenik na Ljubelju ni samo spomin na tragične dni taboriščnega življenja in umiranja v tej mauthausenski podružnici, temveč tudi spomin na jugoslovansko-francosko prijateljstvo, skovano v vojnih časih.

Takoj po ustanovitvi taborišča na Ljubelju v začetku leta 1943, so pripeljali iz Mauthausena skupino interniranih Francozov. Prebivalstvo bližnjega Tržiča je takoj pokazalo svoje simpatije do internirancev: dajalo jim je kruh in cigarete kljub gestapovskemu divjanju. V taborišču so se Francozi kmalu sprijateljili z interniranimi Slovenci in nekaterimi delavci, ki so bili prisiljeni delati v predoru iz okolice.

V predoru, ki so ga kopali z južne in severne strani, so se kmalu začele izmenjavati misli in pisma in Francozom je kmalu uspelo dobiti zvezo s svojimi družinami.

Na severni strani Karavank je bilo drugo taborišče, v katerem je prav tako bila skupina Francozov. Kot je bilo pozneje na podlagi najdenih dokumentov ugotovljeno, je bilo v južnem taborišču 626 internirancev, v severnem 326, v skupini, ki je kopala vodovod pa 25. Skupno torej 977 ljudi. V času od 17. oktobra 1943 do 5. junija 1944 je bilo samo iz južnega taborišča oddanih 220 priporočenih pisem in tisoče dopisnic za Francijo, medtem ko je na naslove tamošnjih Slovencev prispelo preko 300 priporočenih pisem in veliko število paketov, ki so jih potem pretihotapili v taborišče. Če ne bi bilo teh zvez in pomoči slovenskega prebivalstva, bi bilo število žrtev v tem, po slabem znanem taborišču nedvomno še mnogo večje.

V taborišču in okolici so bili na straži močni nemški oddelki, medtem ko so bili med samimi interniranci pomešani — kot nadzorniki — navadni kriminalci — ubijalci in tatovi. Internirance so streljali zaradi najmanjših prekrškov. Nekatere žrtve so sežgali v krematoriju, druge pa so skupno s kamenjem metali v prepade. Čeprav je bila vzpostavljena zveza s slovenskimi partizani, načrt rešitve ujetnikov ni supel zaradi izdajstva. Neposreden napad na taborišče pa bi lahko spravil v nevarnost življenja vseh internirancev.

Tako so ljubeljske internirance osvobodili komaj 5. maja 1945, ko so jih hoteli prepeljati v Avstrijo. To se je zgodilo v neki dolini severno od Karavank; osvobodili so jih jugoslovanski partizani, do katerih je uspelo nekaterim Francozom že prej priti.

Osvobojeni Francozi, 109 jih je bilo, so takoj osnovali lastno brigado pod imenom »Brigade Liberté«, ki se je v sklopu Jugoslovanske armade borila proti skupnemu sovražniku. Komandant brigade je bil Maurice Golin, komisar pa Louis Garnier. Vodja odpora v samem taborišču pa je bil Granger.

Brigada Liberté se je borila na Koroškem v okolici Sv. Jakoba, Podroščice in Bistrice vse do končnega poraza zadnjih SS čet, ki so se umaknile na Koroško. Slovensko prebivalstvo teh krajev je povsod prisrčno pričakalo francosko brigado, ki se je po sklenitvi premirja umaknila v Radovljico. Tu je bila v začetku junija razformirana, njeni pripadniki pa so preko Trsta odšli v Francijo.

Toda ta brigada ni bila edini primer francosko-jugoslovanskega sodelovanja v borbi proti nacizmu. Partizanske enote, ki so operirale v Sloveniji, so sprejemale begunce iz raznih taborišč v Avstriji in jih pošiljale preko partizanske baze v Bariju nazaj v njihove enote. Po teh kanalih je uspelo vrniti v njihove enote mnoge francoske letalce, ki so morali poskakati iz letal na tem področju. Nekateri med njimi so ostali v jugoslovanskih partizanskih enotah vse do ustanovitve brigade. (Jugopres)

Amerika je bila odkrita že pred Kolumbom

Sedanje švedsko in norveško ozemlje so v starih časih naseljevali Vikingi, o katerih junaštvu in potovanjih nam pripovedujejo številne »sage« — pripovedke. Po teh sagah skušajo strokovnjaki rekonstruirati njihova potovanja, pri čemer jim zlasti služijo tudi razni predmeti po muzejih v teh deželah.

Tako hranijo v nekem muzeju blizu Osla vikinške ladje, ki so jih izkopali iz zemlje, kjer so ležale najmanj tisoč let. Te ladje so zelo podobne današnjim ribiškim čolnom in obiskovalci še danes občudujejo njihovo mojstrsko izdelavo. Imele so štirioglato jadro in šest parov vesel. S takimi ladjami so Vikingi že najmanj 500 let pred Kolumbom prepluli Atlantski ocean in tako kot prvi belci stopili na severnoameriška tla.

Vikingi so bili torej odlični vidi svoje sorodnike. Dan pred mornarji. V zgodnjem srednjem veku so ogrožali vso severno evropsko obalo, vdrli so na britansko otočje, v severni Franciji pa so ustanovili kolonijo, ki je dobila po njih ime Normandija. V letu 874 so zavzeli Island ter tam ustanovili republiko s parlamentom, ki slovi še danes kot najstarejši.

Ena severnjaških sag govori o Rdečem Emeriku, ki je odkril Gronland. Njegov sin je moral nekoč domov na sedanjo Norveško, pa ga je morski vihar zanesel daleč na Zapad, kjer je nekega dne zagledal dolgo ravno, z gozdovi obrasło obalo. Ko se je vrnil, se je novica o novi deželi hitro zvedela med Vikingi in spomladi leta 1004 se je neki trgovec z bogato naloženimi ladjami napotil proti neznani deželi. Na teh ladjah se je odpeljalo tudi nekaj drugih ljudi — in to so bili prvi izseljenci iz Evrope v Ameriki. Prišli so na severno obalo Labradorja, kjer so prezimili, spomladi pa so se napotili dalje proti jugu. Tam so srečali prve domačine, temnorjave ljudi grde zunanjosti z velikimi očmi in širokimi čelnimi kostmi.

Čez nekaj časa so začeli s temi domačini Vikingi trgovati, končno pa je prišlo seveda tudi do prepira in boja. Potem so še dolgo trgovali z domačini, dokler ni njihova naselbina na Novem svetu propadla. Čez kakšnih 400 let pa je prišel v Ameriko Kolumb, da bi jo »uradno« odkril.

Padel je nad 300 let star kostanj

Urša Peter iz Grajenščaka je prodala pred kratkim KZ Ptuj nad 300 let stari kostanj premera 2,5 m, ki je dal nad 20 m³ taninskega lesa. Tovarni strojil v Majšperku. Podirala sta ga poldrug dan Jože Očišnik in Jože Erjavec. Delo se jima je vsekakor izplačalo, saj bosta imela od panja in neobičajno debelega korenja več m³ kurjiva. S tem je padel v Grajenščaku redek »starček«, ki je par sto let kljuboval vsem vremenskim razmeram in so ga gospodarji kljub priličnim gospodarskim stiskam vse doslej puščali pri življenju.

Prvi maj v Dornavi

Plapolajoče zastave, kres, slavnostne salve, praznično razpoloženje, poedinec, ki je morda pozabil, da je prvi maj tudi njego praznik.

Akademija, ki je povezala vse šene delovne enotnosti tukajšnje vasi.

Tako so povedali cicibani-prvenčki:

Prvi maj je praznik vaš,
prvi maj je praznik naš,
tudi mi smo se trudili,
pridno smo se vsi učili,
da veliko bomo znali,
z znanjem kdaj še pomagali
vam in dragi domovini...

Govor — klene besede za prvi maj. Pestro nanizanje pevskih, rajalnih in recitacijskih točk, ki so jih izvajali: cicibani, pionirji, člani Gasilskega društva, Partizana, Prosvetnega društva, LMS, ženski zbor sindikalne podružnice »Doma za d. d. o.«. Kot zaključek skeč »Ob tabornem ognju«, ki so ga izvajali mladinci in je bil nagrajen s posebnim aplavzom.

In še nekaj: dekleta, ki so uspešno obiskovala tečaj RK in se izkazala kot izredno delovna, so prejela potrdila o dovršenem dvoletnem tečaju, večina z odličnim uspehom. Prvi maj, praznik delovnih ljudi, naj bi v teh dekletih zlasti vsidral misel, da bodo pridobljeno znanje dajale s polnimi prgišči tudi drugim.

En sam za vse, za enega
mi vsi,
usodo kujmo si
srečnejših dni!«

Velika Nedelja

Praznik dela je tudi pri nas glasno odjeknil. Že v nedeljo zvečer so naši delovni ljudje do zadnjega kotička napolnili prostoren Zadružni dom in pazljivo sledili izbranemu prvomajskemu sporedu. Predsednik SZDL je v zgoščenih besedah orisal pomen praznovanja in osvetlil zasluge našega delovnega človeka, ki jih pridobiva za napredek in boljšo bodočnost. Njegova izvajanja je dolečno podčrtaval napis »Delu čast in oblast!«, ki je blestel z odrskega ozadja. Mešani pevski zbor se je s štirimi primernimi pesmimi prav lepo predstavil in mu želimo, da bi uspešno nadaljeval.

Praznovanje je trajalo v ponedeljek zvečer pri kresovanju in prvomajsko jutro je predramil glasen pok, kateremu je sledila budnica, ki je vse presenetila. Praznično pokanje je močno odmevalo od obronkov zelenečih bregov in praznovanje je dihalo iz vseh naših domov.

Prvi maj je resnično naš praznik. Živeli vsi napredni delovni ljudje širom po svetu!

Nastop učencev Glasbene šole v bolnici

Prvega maja je povsod veselo. Povsod se razlegata pesem, smeh, povsod veselje! Ulice se komaj vidijo iz plapolajočih zastav, okna pa so okrašena z zelenjem. Vsi vemo, kako velik praznik je Prvi maj in vsi se veselimo, da ga lahko danes svobodno praznujemo.

Nekaj dni pred praznikom pa smo zvedeli, da bomo igrali v bolnišnici ljudem, ki se ne morejo sami udeležiti veselja in radosti ob Prvem maju. Bili smo polni pričakovanja in nemira in obenem smo se veselili, da bomo mogli igrati bolnikom in jih z našim programom vsaj malo razveseliti.

Zbrali smo se pred bolnišnico; nato pa smo skupno odšli v dvorano, kjer so že čakali bolniki. Tov. Vogrinec Franc je v svojih uvodnih besedah povedal, kako pomemben je delavski praznik Prvi maj; spomnil pa se je tudi 27. aprila, ki je važen datum v naši zgodovini, saj je bila takrat ustanovljena Narodnoosvobodilna fronta.

Naš program je bil sestavljen iz devetih točk. Nastopili so učenci klavirskega in violinskega oddelka, tudi klarinet, trobenta in violončelo so pripomogli k temu, da je bil program bolj pester. Ob koncu je zapel Mladinski pevski zbor glasbene šole nekaj pesmic pod vodstvom tov. prof. Petka.

Za nas je bilo to veliko doživetje in bolniki so nas nagradili z aplavzom. Toda kakšno presenečenje! Ob koncu so nas še lepo pogostili, da se je ostalim lepim spominom pridružil še ta. Veseli bomo, če bomo še kdaj lahko igrali bolnikom in jim tako vsaj po naših močeh skrajšali ure bolezni.

Boža Šepec

Ptujski rokometaši in njihove tekme

30. aprila je moška ekipa igrala tekmo s Celjem, katere pa ni znala izkoristiti. V prvem polčasu so fantje celo povedli, vendar se niso mogli upreti surovosti Celjanov, sodnik Koman pa, ki ni dozorel nekaterim situacijam na igrišču je sodil v škodo Drave. Celjani so izkoristili sodnikovo kazen pri izključitvi dveh igralcev Drave in zmagali z rezultatom 15:7.

Ženska ekipa je s tekmo proti Proletarcu iz Zagorja končala prvenstvo velikega rokometa in se plasirala na 3. mesto. Ekipa Proletarca je povedla v prvem polčasu z 1:0, to je bil tudi edini gol, ki so ga dosegle. Ptujčanke so preko Murkove dosegle 4 gole in zmagale z rezultatom 4:1. Sodil je dobro Nemčev.

Istega dne so fantje igrali s Krimom (Ljubljana) in izgubili z rezultatom 9:5.

Zadnja tekma moške ekipe je Ptujčane veselo presenetila, saj so zaigrali kot še nikoli poprej. Tekmo so odločili v svojo korist proti nasprotniku iz Maribora z rezultatom 12:2. Drava je v prvem polčasu igrala zelo dobro in dosegla 9 golov, dočim je bil drugi polčas manj živahen. Sodil je Marko.

Rokomet

»CELJE« Celje : »DRAVA« Ptuj 16:7 (8:5)

V nedeljo, 28. aprila 1956, je moška ekipa odigrala prvenstveno nogometno tekmo proti istoimenovani ekipi. »Drava« ni izkoristila štirih enajstmetrovk, a v splošnem se vidi pomanjkanje kondicije ter obvladanje žoge.

»KRIM« Ljubljana : »DRAVA« Ptuj 9:5 (4:2)

Moška ekipa je prvega maja gostovala v Ljubljani. Gostje so se vseskozi zoperstavljal nasprotniku le neučinkovita napadalna vrsta in nepovezanost med igralci sta glavni vzrok neuspeha. Gole za »Dravo« so dali Zupanc 3, Herceg 1 in Pišek 1.

»PROLETAREC« Zagorje — »DRAVA« Ptuj 1:4 (1:1)

Isti dan so se v Zagorju sestale ženske ekipe. Dravašice so ponovile svoje dosedanje uspehe. Rezultat bi bil lahko še boljši, le žal se kaže tudi tukaj pomanjkanje kondicije. Najboljše na terenu so bile: Murko, Jelinek in Kragelj. Gole za »Dravo« so dale: Murko 3, Jelinek 1. S tem je »Drava« na drugem mestu na tabeli za prvenstvo Slovenije.

»DRAVA« Ptuj : garnizija JLA Ptuj 24:12

2. maja sta se sestali obe ekipi na igrišču garnizije in tekmovali v malem rokometu. »Drava« je kljub utrujenosti iz prejšnjih tekem zaigrala poletno. Gole za »Dravo« so dali: Herceg 6, Zupanc 6, Bedrač 4, Pernat 3, Vidovič F. 3 in Erbus 2.

Z vrnitvijo njihovega trenerja (instruktorja) lahko pričakujemo, da bosta obe ekipi pričeli s sistematičnim treningom.

— — —

Predavanje za vse veterinarje v Mariboru

V času do 13. maja 1956 se bo v Sloveniji mudil strokovnjak FAO za veterinarsko propagando dr. Nabcholz. V tem času bodo v Ljubljani, Celju in Mariboru tri predavanja s predvajanjem filma. — V Mariboru bo predavanje 12. maja, ki se ga bodo udeležili vsi veterinarji iz ptujskega okraja.

V Ljubljani se bodo sestali ravnatelji kmetijskih šol

V Ljubljani bo 15. maja 1956 konferenca ravnateljev kmetijskih šol, in sicer ob 10. uri v dvorani Glavne zadružne zveze, Miklošičeva cesta 6, v zvezi s stanjem kmetijskih šol v Sloveniji, s številom učencev in njihovim vzdrževanjem, z izvajanjem učnega načrta strokovnih predmetov in v zvezi s pripravami na republiško kmetijsko razstavo, ki bo oktobra 1956 v Ljubljani.

Šah

MOŠTVENO PRVENSTVO V PTUJU

Vsem prijateljem šahovske igre se opravičujemo, ker je 5. in 6. t. m. zaradi varčevanja odpadlo napovedano tekmovanje. I. kolo se je odigralo v Mariboru in Murski Soboti. V Mariboru je »Obrtnik« premagal »Studenci« (oba Maribor) z rezultatom 5:3, a v Murski Soboti »Svoboda« : ŠD Ptuj 4,5:3,5.

Nadaljevanje tega tekmovanja bo v Ptuju 13. t. m. v Sind. domu železničarjev, in to:

II. kolo se igra ob 7.30 uri, ko se sreča ŠD Ptuj z Obrtnikom ter M. Sobota s Studenci.

III. kolo se igra istega dne ob 14. uri, in to: Studenci : Ptuj in Obrtnik : M. Sobota.

Prijatelji šaha oglejte si te prireditve! Vstop prost!

Na brzoturnirju ŠD Ptuj za mesec maj je zasedel 1. mesto Rudolf z 10 točkami, 2. in 3. mesto Mavrič in inž. Zalazník po 9, 4. Berden 8, 5. Šorli 6,5, 6.—8. Kovač, Nežmah F. ml. in Nežmah K. po 5 točk itd.

Ustanovni občni zbor Partizana DTV v Gorišnici

V nedeljo 6. maja, so se tudi Gorišničani odločili, da vstopijo v krog partizanskih društev v našem okraju. Pripravljalni odbor je izvedel vse priprave in zbral na občnem zboru veliko mladine in odraslih z zastopniki vseh množičnih organizacij in predsednikom občine Dušanom Čoklom na čelu.

Občni zbor je vodil tov. Branko Turkuš, pojasnil naloge Partizana in pravila, ki so jih navzoči soglasno odobrili. Novo društvo bo delovalo složno z vsemi krajevnimi organizacijami in bo našlo gostoljubno streho v domačem zadružnem domu. Začrtalo si je tudi že delovni načrt in hoče sodelovati v Titovi štafeti, v pomladanskem krosu in pionirskem mnogoboju, v avgustu pa namerava prirediti plavalni tečaj, septembra pa tekme v atletiki. Potrebno atletsko orodje ji bo podelila OZ Partizan Ptuj.

Izvoljeni odbor si je porazdelil delo takole: preds. Janez Fric, podpreds. Angela Lozinšek, tajnik Pierina Marirn, nač. Branko Turkuš, načelnica Hedvika Fric, blagajnik Stane Bračič, propagandnik Zmaga Mladovan, gospodar Stane Godec ter člana Franc Sisinger in Alojz Vesenjak. Nadzorni odbor tvorijo: Franc Donaj, Janko Žnidarič in Franc Nasko. Razsodišče pa: Stane Stanič, Dušan Čokl in Franc Holc.

Pionirsko delo bodo opravili marljivi člani šolskega aktiva, poskrbeli pa bodo tudi, da si bodo čimprej vzgojili potreben kader iz vrst delavske in kmetske mladine.

Pomladanski tek čez drn in strn

Pomladanski kros, ki so ga dolžna izvesti do 20. maja vsa partizanska društva, sta opravili doslej društvi Miklavž pri Ormožu z 248 in Videm s 67 pripadniki.

VABILO

Telovadno društvo Partizan priredi v petek, 11. maja 1956, ob 20. uri v Mestnem gledališču svojo redno letno

TELOVADNO AKADEMIJO

s kratkim prikazom svojega dela.

Na akademiji bodo sodelovali vsi oddelki od cicibanov do članov.

Starši in ljubitelji telesne vzgoje vljudno vabljeni!

Družba daje milijonske vsote za stipendije

Svet za kulturo in prosveto LRS v Ljubljani je lani štipendiral 1047 štipendistov z mesečnim zneskom 3,261 000 din. Letos je prevzel štipendiranje 231 študentov z mesečnim zneskom 1,189.550 din. Štipendije 606 štipendistom bodo prispevali OLO in podjetja nerešenih in velo perečih je še 210 primerov, ki niso zajeti niti med prvimi niti med slednjimi in jim je z aprilom ukinjena štipendija Sveta za kulturo in prosveto LRS. Iz ptujskega okraja je še 10 nerešenih problemov kdo bo prizadetim študentom dajal do konca študija primerno štipendijo. O tem bo še razpravljal Svet za kulturo in prosveto OLO in zadevnih občin.

Kino

MESTNI KINO PTUJ predvaja v dneh od 11. do 14. maja ameriški barvni film »MONGAMBO«; v dneh od 15. do 17. maja madžarski film »ŠE ŽIVIJO«.

Rojstva, poroke in smrti na področju mesta Ptuj

od 27. aprila do 8. maja 1956

Rodile so: Neža Janžekovič, Sobetinci 6 — Stanislava; Marija Kajzovar, Breg 35 — Vladimira; Marija Ficko, Brebrovnik — Jožefa; Rozina Mlakar, Zakl 8 — Stanislava; Štefanija Rudolf, Sp. Hajdina 41 — Romana; Ana Rojko, Krčevina št. 83 — Majdo; Kristina Majcen, Kidričevo 39 — Stanislava; Marija Gašparič, Mestni vrh št. 121 — Janka; Angela Čeh, Dornava 68 — Angelo; Marija Mlakar, Ptuj — Slavka; Neža Šimek, Pobrežje 7 — Vinka; Marija Hrenko, Nova vas 5 — Miro; Marija Viher, Ločaves 23 — Ivana; Ana Čerček, Žerovinci 41 — Milana; Frančiška Cartl, Zg. Hajdina 74 — Slavka; Marija Satler, Gor. Velovlak 17 — Stanislava; Štefka Matjašič, Ptuj, Mariborska 17 — Majdo; Marija Debevec, Tomaž 29 — Mileno; Ana Krajnc, Kicar 141 — Dragico; Marija Zajšek, Podlože 47 — Stanislava; Frančiška Malek, Sp. Hajdina 50 — Angelo; Marija Brumen, Levanjci 35 — Franca; Marija Trlep, Ptuj — Dragico; Mira Šegula, Kidričevo 60 — Dušana; Marjeta Korže, Podlože 102 — Edvarda; Ana Petrovič, Kidričevo — Dragico; Elizabeta Potrč, Krčevina 5 — Elizabeto; Julijana Jurgec, Pestike 10 — Dragico; Katarina Medved, Pobrežje 24 — Antona; Marija Paj, Pongerce 4 — Franca; Justina Voda, Placar 31 — Angelo; Gizela Vidovič, Sp. Hajdina 107 — Zlatko; Neža Strgar, Krčevina 82 — Marijo; Marjeta Mohorič, Starše 51 — Majdo; Ana Zelenik, Stojnci 59 — Miroslava.

Umrli so: Marija Jus, Sitež 20, roj. 1913, umrla 25. 4. 1956; Marija Bohl, Vintarovci št. 65, roj. 1955, umrla 28. 4. 1956; Marija Fras, Desternik 33, roj. 1929, umrla 30. 4. 1956; Gregor Kitak, Jelovec 38, roj. 1955, umrl 29. 4. 1956; Mirko Ogorelec, Ptuj, roj. 1896, umrl 27. 4. 1956; Jožefa Žunkovič, Ptuj, Na tratah, roj. 1872, umrla 4. 5. 1956.

Poročili so se: Viktor Krajnc, Kolodvorska 6, Maribor — Silva Nežmah iz Ptuja; Štefan Malek, Krčevina 66 — Terezija Ribič, Krčevina št. 42; Stanislav Vesenjak, Ptuj — Silva Kozel, Ptuj; Martin Bezjak, Šoštanj — Ana Mikolič, Ptuj; Borut Zupančič, Šoštanj — Zlata Skrbinšek, Hajdina 90; Stanislav Španiger, Slovenska Bistrica — Alojzija Krajnc, Orešje 16; Aleksander Zec, Ptuj — Djurdja Puljko, Ptuj; Feliks Rojko, Krčevina 89 — Angela Nadlsberger, Ptuj.

Iz Sobetinc

SZDL Sobetinci je v zadnjem času pridobil novih 38 članov organizacije, kar je za tako malo vas pomembna številka.

★

Sobetinška gasilska četa pripravlja za letošnji 6. junij gasilsko prireditev. Sploh bi bilo delo med gasilci uspešnejše, če bi imelo društvo svoje prostore. Tako pa se mora stiskati v privatnih prostorih. Mogoče bi občina lahko kaj pomagala v tem pogledu?

★

V Sobetincih so razkrinkali pisca anonimnih obrekovalnih pisem, ki je povzročil med mnogimi prebivalci vasi veliko zmede. Krivca in krivdo bo obravnavalo sodišče.

Zanimivosti

SPOMENIK POREDNEŽU

Na vrtu neke šole v Angliji so pred kratkim postavili spomenik »najbolj porednemu dečku, kar jih je kdajkoli obiskovalo to šolo.« Ta deček je bil učenec te šole pred sedemdesetimi leti in se je imenoval Winston Churchill.

TRPEŽNEJŠE OD JEKLA

Ameriške tovarne avtomobilskih gum so pričele izdelovati avtoplašče iz nygena, neke vrste nylonskih vlaken. Nygen je bolj odporen od vsakega kovinskega vlakna. Proces izdelave nič ne zmanjša njegove odpornosti.

— — —

PREBIVALCI PTUJSKEGA OKRAJA!

Udeležite se vsi

TOMBOLE

ki jo priredi Okrajni odbor Počitniške zveze Ptuj **v nedelja, dne 20. maja 1956, ob 14. uri na Titovem trgu v Ptuju.**

Glavni dobitki so:

1. šivalni stroj,
2. kuhinjska oprema,
3. radio,
4. žensko kolo,
5. moško kolo,
6. blago za obleko,
7. moški plašč,
8. blago za suknjič,
9. zaboj jajc,
10. 1 prm drv.

Poleg tega je še 1000 drugih dobitkov. Nabavite si pravočasno tombolske karte pri članih PZ, Jugoslovanski loteriji ali v trafiki nasproti veleblagovnice »Merkur«.

Oglejte si izložbo veleblagovnice »Merkur« z razstavljenimi dobitki in videli boste, kaj vse lahko dobite samo za 50 din.

Videm

Rodile so: Emeršič, roj. Kozel, roj. 1922 iz Gradišča št. 3 — Slavico; Matilda Emeršič roj. Vidovič, roj. 1930 iz Belavšeka št. 44 — Janka; Ana Arnuš roj. Bračič, roj. 1926 iz Gruškovja št. 126 — Milana; Elizabeta Kmetec roj. Vidovič, roj. 1917 iz Trdoboje št. 38 — Stanislava; Ivana Koren roj. Sedlašek, roj. 1928 iz Vel. Varnice št. 88 — Julijano; Marija Kmetec, roj. 1935 iz Strmca št. 42 — Milana.

Poročili so se: Janez Drevenšek, roj. 1923 iz Gruškovja 171 — Marija Kozel, roj. 1930 iz Skorišnjaka št. 42; Ciril Brusar, roj. 1928 iz Sp. Leskovca št. 12 — Jera Bigec, roj. 1934 iz Gruškovja št. 19.

Umrla je: Marija Petrovič roj. Drevenšek, roj. 1880 iz Strmca št. 34, umrla 22. aprila 1956.

Vremenska napoved ne počiva

VSEM ŽELIMO ČIMPREJŠNJE OKREVANJE

Ivana Sok, Mihovci 67, si je pri padcu s skednja poškodovala hrbtenico; Slavka Petka iz Krčevine 41, je pri pretepu nekdo zabodel z nožem v levico; Janez Kumrič iz Marjete na Dravskem polju je padel z voza, dobil pretres možganov, si poškodoval glavo in rebra ter dobil notranje poškodbe; Jožefu Brleku iz Grajene 20 je bratec pri rezanju koruznice odrezal konca dveh prstov na levi roki; Franca Kocmuta z Janeževskega vrha je nekdo pri domu napadel s koli in ga poškodoval po glavi; Alojz Rozman iz Zg. Hajdine št. 23 je padel s kolesom in si poškodoval želodec; Katarino Vojsk iz Podvinc 87, otroka, je ranila sestra s koso po obeh rokah; Anton Bračko iz Brega pri Lešju 31 je padel s skednja in si pri tem poškodoval roki in prsni koš; majhen Franc Hentak iz Lancove vasi 90 je padel pred hišo na črepinje in si poškodoval obrazek; Franc Arnuš iz Ptuja je obupal nad življenjem in poskusil samomor, ki mu je bil preprečen; Marija Panikver iz Gerečje vasi 50 si je zlomila levico; Lizo Gavez iz Kicarja 14 je nekdo napadel in ji poškodoval rebra; na Miha Biškupa iz Sp. Velovlaka 53 je padel drug fantek z drevesa in mu poškodoval desnico; Leopoldina Murko iz Rogoznice 31 je padla po stopnicah in si poškodovala levico; Franjo Kodrič iz Ptuja si je pri padcu poškodoval levico; Ignac Čeh iz Biša 27 je padel pod voz in dobil poškodbe po glavi in levi nogi; Vinko Gomilšek je padel s kolesa in se poškodoval po glavi.

Vsi gori navedeni so se zdravili oziroma se še zdravijo v ptujski bolnišnici.

Tržne cene

v sredo, dne 9. maja 1956 (za liter, kilogram ali kos)

Čebuljček 400, čebula 160, česen 100, luščeni fižol 60, hren 80, krompir 15, peteršilj 60, rdeča pesa 30, redkev 25, por 40, solata berivka 200, solata v glavah 200, korenček 40, koruza 40, pšenica 45, oves 40, proso 40, koruzni zdrob 50, surovo maslo 400, zaseka 300, mleko 30, smetana 140, sir 40 do 80, kokoši 300 do 500, kozlički 700 do 1000, jabolka 35 do 45, jajca 12, kisla repa 30, kislo zelje 25 do 30, radič 100, domači kis 25, zelnjate sadike 1, sadike (paprika) 5, sadike (paradižnik) 3, sadike (ohrovt) 1, sadike (cvetača) 2, sadike (solata) 0,50.

Oglasi in objave

VABILO

na

VII. REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Stanovanjske zadruge »Gradi dom« v Ptuju, ki bo v nedeljo, dne 13. maja 1956, ob 9. uri dopoldne v dvorani Gradbenega podjetja »Drava« Ptuj.

Dnevni red na vabilih.

VPISOVANJE OTROK

Na osnovni šoli v Ptuju bo vpisovanje otrok, ki so rojeni leta 1949, dne 13. maja 1956, od 8. do 12. ure. Otroke naj pripeljejo starši in prinesejo s seboj izpisek iz rojstne knjige.

Upraviteljstvo osnovne šole v Ptuju

REZERVNI OFICIRJI:

V četrtek, dne 17. maja 1956, bo ob 15.30 predavanje za rezervne oficirje v dvorani OK ZKS. Tema predavanja: Izkrcavanje zaveznikov v Normandiji. Predava prof. Bračič. Obvestite še druge člane. Udeležite se predavanja polnoštevilno.

Občinski odbor UROJ Ptuj

OBVESTILO

V okviru Tedna Rdečega križa priredi Občinski odbor Rdečega križa Ptuj dne 11. maja 1956, ob 20. uri v dvorani komiteja predavanje:

NAČELA ZDRAVE PREHRANE

spremljano z dia-filmi.

Vse vljudno vabimo k polnoštevilni udeležbi. — Sodelujmo vsi v borbi az higiensko kakovost živil!

Občinski odbor Rdečega križa Ptuj

PREKLIC

Podpisani preklicujem žaljivke, ki sem jih izrekel proti komandirju postaje LM Ptuj ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od nadaljnjega postopka.

Ptuj, 8. maja 1956.

Janžekovič Martin, sodar, Ptuj.

Stanovanja

SOBO IN KUHINJO v Prešernovi ulici menjam za enako v bližini Ptuja. — Naslov v upravi.

Šeriba

RAZPIS

Komisija za imenovanje direktorjev pri ObčLO Ptuj razpisuje po 10. čl. Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. l. FLRJ 34/55) sledeča mesta:

MESTO DIREKTORJA

trg. podjetja »Izbira« Ptuj.

Pogoj: trgovski poslovodja z 10 prakse;

MESTO DIREKTORJA

Ptujske tiskarne v Ptuju.

Pogoj: visoko kvalificiran delavec grafične stroke ali kvalificiran delavec grafične stroke z 10-letno prakso;

MESTO POSLOVODJE

trgovine »Jelen« Ptuj.

Pogoj: trgovski poslovodja s 5-letno prakso.

MESTO POSLOVODJE

trgovine »Hrana« Ptuj.

Pogoj: trgovski poslovodja s 5-letno prakso.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe do 21. maja 1956 na ObčLO Ptuj. Ponudbam je potrebno priložiti sledeče dokumente: kratek življenjepis, dokazilo o strokovni usposobljenosti in praksi in izpisek iz kazenske evidence.

Komisija za imenovanje direktorjev pri ObčLO Ptuj

IZUČENA UPOKOJENA KUHARICA išče zaposlitve, gre tudi za gospodinjsko pomočnico k družini brez otrok. — Naslov v upravi lista.

GOSPODINJSKO POMOČNICO z znanjem kuhe, tudi za 8 ur dnevno, sprejmem. Naslov v upravi.

Prodam

KOZO MLEKARICO z mladičem prodam. Naslov v upravi lista.

DVOSTANOVANJSKO HIŠO z dvema lokaloma ugodno prodam. Ni v skupnosti. Lovec Ruška 81, Maribor.

GOSPODARSKO POSLOPJE v Mestnem vrhu prodam. Naslov v upravi lista.

PRODAM kompletno napravo za studenec na črpanje. — Dr. Brumen, Na tratah št. 9.

DVOSTANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem in dva ha zemlje (njive, travnik in gozd) prodam. Vseljivo takoj. Pobrežje 9, Videm pri Ptuju.

ENOSTANOVANJSKO HIŠO v Ptuju prodam. Vseljiva v kratkem. Naslov v upravi lista.

LEPO OTROŠKO POSTELJO kupim. Naslov v upravi lista.

SENO prodam. Naslov v upravi lista.

DVE NOVI DVODELNI OKNI (kompletni) prodam. Naslov v upravi lista.

SD DRAVA DA V NAJEM KOŠNJO za leto 1956 na stadionu. Interesenti naj se oglasijo v soboto, 12. maja ob 15. uri pri gospodarju.

64 AROV TRAVNIKA blizu grada Turnišče prodam. — Vprašajte pri Mihi Živič, Pobrežje — Videm.

13 NOVIH, v platno vezanih Shakespearovih knjig ugodno prodam. Vprašajte v upravi.

ŠIVALNI STROJ — ženski, okrogli čolniček, ugodno prodam. Naslov v upravi.

TRAVNIK 45 arov na Spodnjem Bregu s trikratno košnjo dam v najem. Naslov v upravi.

Umrli

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega moža in očeta

Mirka Ogorelca

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste mu bili naklonjeni v času njegove bolezni. Prav posebno zahvalo smo dolžni tov. dr. Pavličevi, dr. Neudauerju, dr. Mrgoletu in vsemu strežnemu osebju ptujske bolnice, posebno pa za veliko skrb in nego sestri Modesti. Nadalje iskrena hvala krvodajalki sestri Haniki. Za zdravljenje na domu pa prav iskrena hvala tov. dr. Pircu.

Za osebne in pismene izraze sožalja za sočustvovanje in pomoč, za številne vence, cvetje, za udeležbo v sprevodu, godbo, petje in poslovilne govore v Ptuju in odprtem grobu v Cirkulanah se zahvaljujemo vsem znancem, zastopnikom ljudske oblasti, kolektivom podjetij, zavodov in ustanov, društev in množičnih organizacij.

Posebno zahvalo dolgujemo Okrajnemu ljudskemu odboru, Okr. komiteju, OO SZDL, Obč. LO, Okrajni obrtni zbornici Ptuj, vsem gasilcem ptujskega okraja in kolektivu »Pletarne« in »Vrbe« za vso pozornost, ki so jo izkazali na njegovi zadnji poti.

Žalujoči:

žena **Angela in hčerka Mirka** ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po kratki bolezni nas je 18. aprila 1956 za vedno zapustil naš nepozabni

IVAN KLEP

upokojenec iz Prepolja št. 35.

ki smo ga položili 20. aprila 1956 k zadnjemu počitku na pokopališču v Staršah.

Vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem se zahvaljujemo za izraze sožalja, za cvetje, vence in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Družina KLEP in ostalo sorodstvo.